БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ! 41-дэхи жэлээ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 256 (10317) | 1963 оной октябриин 29, вторник | Сэн 2 мүнгэн

урналистнарай бүхэдэлхэйн гурбадахи уулзалгада хабаадагшадтай 1963 оной октябриин 25-да

ҮХЭР Н. С. ХРУЩЕВОЙ ХЭҺЭН ХӨӨРЭЛДӨӨН

истнарай бүхэдэлхэйн гур- улзалгада хабаадагшадтай Министрнүүдэй Соведэй Тү- Н. С. Хрущев октябриин емль соо уулзажа хөөрэл- нэнэй урда тээ хэблэлдэ һэн байгаа. СССР-эй Жур- ай союзай уряалаар Совет- а ерэһэн Африкын, Латиин , Азиин болон Европын нуудай таби гаран жур- , мүн бүхэдэлхэйн уул- баадалсаһан советскэ жур- ай делегациин гэшүүд, тэ, журналнуудай, радио, иин редакторнууд энэ хөө- хабаадалсаа.

өөнэй эхиндэ нүхэр Н. С. журналистнарай бүхэдэл- адахи уулзалгада хабаа- халуунаар амаршалаад, гтэ ехэ амжалта түйлахы- а. Һүүлээрнь Н. С. Хрущев тнарай табиһан асуудал- рюу үгөө.

Хрущевой хэлэһэн оролтын налистнарай асуудалнуудта арюу доро толилогдоно.

**

э нүхэдүүд, һайдууд, ха-

н олохон оронуудай хэблэ- рнуудые, радио, телевиде- ялжэ байгаа таанад жур- тай мүнөөдэр уулзажа хөө- өө ехэ баяртайб. Элдэб тү- 70 гүрэнүүдэй эрхэ сү- ратай журналистнарай байл- эдэлхэйн энэ уулзалгада бүхы хүнүүдые таана- жуулан, үшөө дахин халуу- ршалнаб. **(Нэрьемэ альга**

энэй айхабтар хүсэтэй зэб- гарта байнал. Дэлхэй дээ- байһан үйлэ хэрэгүүд ту- ынгөө олон миллион уншаг- агнагшадта болон харагшад- гэ үгэхэдөө, таанар, түрүү лтой журналистнар, шада- эжэлээ, ажал хүдэлмэреэ, игээ айхабтар хүндэтэ хэ- юулна гээшэт. Таанадай хэ- ябуулгаһаа олохон ушарта һанамжа, хүн зоной һанал улдыдадаг байна. Дэлхэйн дээрэ боложо байгаа со- үзэгдэлнүүдые хүн зоной ойлгохо ябадалдань туһал- таанарай уг зорилго боло-

ухаанай болон техникын, ын болон соёл болбосоролой ехээр хүгжэжэ байһан эхэйн социализмын систе- дэлмэришэнэй хүдэлөөнэй, национально-сүлөөрэлгын улам бүри ехэ үүргэтэй байһан үедэ та бидэнэр ха юмбибди. Эдэ бүгэдэ ын хүгжэлтые хэлэшэгүй гэдхэнэ гээшэл.

ай национально-сүлөөрэл- элэй залин буудалта шуур- рьежэ, хархис муухай им- , колониальна дарлалтын эй таһара удара татагда- агууехэ саг үедэ та би- һуунабди. Үнэн зүб ёһо- агууехэ тэмсэлдэ дэлхэйн гүрэнүүдэй нэгэдэл, дэл- коммунис хүдэлөөн аха һаламжа үзүүлнэ.

социалис системын, улас- хүдэлмэришэнэй хүдэлөө- уудай национально-сүлөө- тэмсэлэй хүсэнүүд нэгэн схалда орон нэгэдэжэ, дэл- ериализмын системые һан- ууттаргана, хүн түрэлтэнэй хүгжэлтые элирхэйлнэ.

лизмын болон дай үүд- урдаһаа хэһэн тэмсэлдээ рээ ехэ амжалта түйлаа- дээрэһээ үндэһэлэн ха- найрамдалай болон социа- хүсэнүүд империализмын уримхэйшүүлэй амыень мэ- адалтай байна. Ядерна тур- ые хүсэд бэшээр хорихо осковско договорто гар та- тэрэшэлэн энэ түрүүшын саашадань хүгжөөхын ту- кэ правительствын, социа- удай правительствануудай, гүрэнүүдэй гаргажа бай- олго — эдэ бүгэдэ эб най- дуратай хүсэнүүдэй улам боложо, түүхын хүгжэлтэ- нүлөө үзүүлжэ байһыень

ндоо социальна байгуулал- энүүдэй эбтэй амгаланаар он байха тухай ленинскэ ууудые Советскэ прави- манай парти өөрынгөө га- литика ябуулхадаа, ходо- эрэ болгоно. Түүхын бү- тээр шалгагдаһан энэ ёһо ндэнэр саашадаашье хэл- ээр хэрэг дээрэнь бээ- ртэнэй социальна хүгжэл-

тэдэ, эб найрамдалай түлөө, колониальна дарлалтаһаа бүхы арадуудые эсэслэн сүлөөлхын түлөө тэмсэлдэ өөһэдынгөө хубитые хүсэд дүүрэнээр оруулха гээшэ эрхэ сүлөөдэ дуратай журналистнарай арюун уялга болоно.

Таанар олохон оронуудаар ябажа хараһан байнат. Мүнөө Советскэ Союзда ерээд байхадаа, манай арадай ажабайдалтай танилсажа, коммунизмын агууехэ уг зорилгонуудые бэелүүлхын түлөө хэжэ байһан ажал, тэмсэлыень нюдөөрөө харанат.

Журналистнартай уулзажа хөөрэлдэхэ, тэдэнэй табиһан асуудалнуудта харюу үгэхэ тухай таанарай гуйлтые намда дуулгахадань, би ехэ дуратайгаар зүбшөөһэн байнаб. Теэд мүнөөдэр уулзажа байна гээшэ аабзабди даа. Би таанарые баяртайгаар амаршалнаб.

Журналистнарай бүхэдэлхэйн гурбадахи уулзалгада хабаадагшадай зүгһөө таби гаран асуудалнуудые намда дамжуулан үгөө. Зарим нэгэн асуудалнуудынь олон дахин дабтагдана, үгышье һаа, нэгэл юумэн тухай хэдэн удаада дурдагдаһан байна. Тиимэһээ бүхы асуудалнуудые хэдэн бүлэг болгон хубаажа, хуряангыгаар харюу үгэхые оролдохо байнаб. **(Альга ташалга).**

Журналистнарай бүхэдэлхэйн гурбадахи уулзалгатай холбоотой асуудалнууд нэгэдэхи бүлэгтэ ороно.

Хоёрдохидонь — Московско договортой, мүн тэрэшэлэн уласхоорондын түгшүүрилые саашадань һуларуулха зорилгонуудтай холбоотой асуудалнууд,

гурбадахидань — национально-сүлөөрэлгын тэмсэлэй асуудалнууд,

дүрбэдэхидэнь — дэлхэйн коммунис хүдэлөөнэй асуудалнууд,

табадахидань — Советскэ Союзай дотоодын байдал тухай, мүн тэрэшэлэн бусад социалис оронуудтай харилсаа холбоон тухай асуудалнууд оролсоно.

Зай иигээд, таанарай асуудалнуудта харюу үгэхөөр бэлэн байнаб. Арсахагүй байгаа һаатнай, Журналистнарай союзай түрүүлэгшэ нүхэр Сатюковые тэдэ асуудалнуудые уншажа үгэхыень гуйха байнаб.

**

Асуудалнууд: Газарай дундахи далай шадар һаяхан үнгэргэгдэһэн журналистнарай бүхэдэлхэйн гурбадахи уулзалгын үрэ дүнгүүд тухай юун гэжэ һанаха байнат гэжэ **Рамон Пименталь Агилар** (Пренса Латина, Мексикэ) һурана.

Энэ уулзалга олониитэдэ ямар нүлөө үзүүлнэб гэжэ **Мигель Коста Фильо** (Бразили) асууна.

Капиталис оронуудта магнадуудай гарта байдаг хэблэл гээшэ хүсэ ехэтэ индустри болон хүгжөө ха юм. Теэд арадуудай һанал хүсэлые мэдүүлхэ сүлөөтэ хэблэлые илангаяа һаяхан хүгжэжэ байһан оронуудта бии болгохо ябадалда юун туһалха байнаб? Энээн тухай, ноён түрүүлэгшэ, юун гэжэ һанаха байнат гэжэ **Леопольдо Пинсон Варгас** (Колумбиин журналистнарай национальна комитедэй түрүүлэгшэ) һурана.

Н. С. Хрущев: Мүнөөдэрэйнгөө хөөрэлдөөе эхилхэдээ, энэ асуудалые дайраад гараһан байнаб. Тэрэ хэлэһэн дээрээ үшөө нэгэ хэды һанамжа нэмээхэ хүсэлтэйб.

Энэ зал соо коммунисэшэ хэблэлые түлөөлжэ һууһан журналистнарта нэн түрүүн хандаха хүсэлтэйб. Обществын ажабайдалда хэблэл гээшэ ямар үүргэтэйб, ямар һуури эзэлнэб гэхэ зэргын асуудалнуудаар манай һанамжые тэдээндэ хэлэжэ үгэхэ байнаб.

Капиталис оронуудта общество гээшэ бэе бэедээ харша ангинууд болон хубаардаг, тиимэһээ тэндэ ангиин тэмсэл боложо байдаг гэһэн гол баталамжа бии. Дарлагшад болон дарлагдагшадай байһан лэ орон бүхэндэ энэ ангиин тэмсэл боложол байдаг. Ехээр хүгжэнги капиталис оронуудта мүнөө үедэ амар амгалан саг ерээ, ангинууд эблэрэнги, эрдэм ухаанай, техникын, үйлэдбэриин ехээр хүгжэхэдэ, бүхы хүн зон тэгшэ байдалтай болоно, ангиин илгаанууд усадхагдана, тиимэһээ ангиин тэмсэл ямаршье удхагүй болоно гэһэн хэбэртэйгээр капитализмын зарим нэгэн номнолшод баталдаг.

Ангиин тэмсэлһээ айдаг хүнүүд лэ, өөһэдынгөө эд зөөрие алдана аа гүб гэжэ шэшэржэ байдаг, эзэрхэг хууляа хэтэ мүнхэдэнь байлгаха дуратайшуул лэ иигэжэ хэлэнэ бшуу. Үйлэдбэриин бүхы зэбсэгүүдые гартаа барижа байһан хүнүүд лэ, мүн тиихэ зуураа, материальна баялигуудые бии болгогшодые тоножо дээрмэдэжэ байһанаа ойлгоошод, хүн зоной үсөөнхи хубинь байһанаа мэдэрээшэд лэ иигэжэ хэлэнэ бшуу.

Иимэ һанал бодолые, иимэ номнолые дарлагша ангинууд өөһэдынгөө гарта барижа байһан, өөһэдтөө алба хүүлэдэг хэблэл, радио, телевиденеэр дамжуулан, арадуудай ухаан бодолдо нэбтэрүүлэн оруулхые эрмэлзэнэд. Бэе бэедээ харша ангинууд үгы болонхой, үндэһэтэнэй дунда, гүрэн түрэ соо хүсэд дүүрэн үгэеэ ойлголсонги байдал тогтоо гэхэ мэтын һанал бодол тараахадаа, монополистнар ажалша зониие мэхэлжэ, өөһэдынгөө эрхэ сүлөөгэй түлөө тэмсэхэ замһаань хадууруулхые оролдоно.

Өөһэдынгөө ангиин хүсэнүүдые хүсэд һайнаар мэдэрээгүй, империализмын урдаһаа ангиин тэмсэл ябуулхын түлөө ажалша ниитые нэгэдүүлхэ шухала байһан тухай ойлгоогүй хүнүүдтэ монополистнар, империализмын номнолшод эгээн түрүүшээр түшэглэхэ дуратай.

Дарлагша ангинууд үйлэдбэриин зэбсэгүүдые эдлэхэтэеэ хамта, хэблэл, радио, телевидениие баһал гартаа барина. Тэдэнээр дамжуулан, хүн зондо ниитэ дээрэнь нүлөө үзүүлжэ болохо байна ха юм. Ушар иимэһээ тэдэнэр олониитын һанал бодолые өөһэдтөө ашатай туһатай шэглэлээр бүридүүлэн бии болгохо гэжэ оролдодог.

Империализм өөрынгөө соёл сурталай ажал ябуулгада хэблэл, радио, телевидениие яһала ехээр хэрэглэнэ. Хүн зониие хуураха мэхэлхын тула бүхы арга дүршэлые ашаглажа, ажалшадай урдаһаа ангиин тэмсэл ябуулна.

Эгээл иимэһээ ажалша зон, өөһэдынгөө эрхэ сүлөөгэй түлөө тэмсэжэ байһан арадууд, хэблэл, радио, телевидениие үргэнөөр хэрэглэжэ, өөһэдтөө бии болгожо, тэрээгээрээ дамжуулан, империализмын, колониализмын урдаһаа тэмсэл ябуулхань шухала байна.

Зүгөөр капиталис обществодо хүн зоноймн ехэнхи хуби болодог ажалша зон, харин тэдэнэй баганхинь — дарлагша ангинууд номнол сурталай, радио, хэблэл, телевидениин хэрэгсэлнүүдые эдлэхэ тон ондо ондоо арга боломжонуудтай. Үгэ хэлэхэ, хэблэлдэ бэшэхэ эрхэ сүлөөе өөһэдынгөө конституци дотор оруулһан демократическа буржуазна оронууд гэдэгүүдтэшье нэгэ зариманиинь хэблэл, радио, телевидениин хэрэгсэлнүүдые гартаа барижа байдаг, харин нүгөөдүүлынь юушьегүй байдаг. Энээн дээрэһээ харахада, эрхэ сүлөө бии хэбэртэй аад, эдлэхэ арга боломжо ойроойдоо үгы гү, али айхабтар ехээр хизаарлагданги байдаг. Энэмнай шухала зүйл ха юм даа.

Дарлагша ангинууд журналистнарые өөһэдынгөө хэрэг ажалһаа бүхы дээрэнь дулдыданги байлгахые оролдоно. Арад зоной дундаһаа гараһан, тэдээндээ алба хэхые хүсэһэн, үнэн сэхэ журналистнаршье энэ хүсэл зоригоо бэелүүлжэ шададаггүй. Өөһэдынгөө толилхо гэжэ һанаһан зүйлнүүдые хэблэлдэ гаргаха арга боломжогүй байна ха юм. Гэдэргэ сухарихагүй, эрэлхэг зоримгой зарим журналистнар баяшуулда алба хэнэгүй, өөһэдынгөө түрэһэн гараһан ангида эсэргүүгээр оюун бэлигээ хэрэглүүлнэгүй. Капиталай оронуудта тиимэ хүнүүдые олонхи ушарта хатуу шанга хэһээлтэдэ оруулдаг.

Зүгөөр өөһэдынгөө ашаг олзые харадаг тогтуурингүй журналистнар бии гэжэ таанар мэдэнэ ха юмта даа. Тэрээнтэй хамта, өөһэдтэнь алба хэдэг, долларто гү, али стерлингдэ доро дохидог хүнүүдтэ баяшуул түлэбэри үгэжэшье шададаг ха юм.

Хэблэлэй иимэ ангиин удха шанартай байһан тухай өөрынгөө һанал бодолые журналистнарта сэхэ хэлэхэ гэжэ би һанаһан байгааб.

Теэд элдэб янзын хүнүүд эндэ сугларанхай гэжэ би яһала хараада абанаб. Гоёожо хэлэхэдэ, элдэб шэглэлэй хэблэлые түлөөлһэн журналистнарай ехэхэн буудал гээшэ ааб даа.

Элдэб шэглэлэй журналистнар нэгэн ниитэ хараа шугам ямар юумэн дээрэһээ оложо болохо байнаб?

Энэнь эгээн түрүүлэн эб найрамдалай түлөө тэмсэлэй асуудалнууд, мүн тэрэшэлэн ондо ондоо социальна байгуулалтатай гүрэнүүдэй эбтэй амгаланаар зэргэ оршон байха тухай асуудалнууд болоно. Саашадаа буу зэбсэг хуряахын түлөө тэмсэл, арсалдаатай асуудалнуудые эбэй ёһоор шиидхэлгэ, эбтэй амгаланаар зэргэ оршон байха тухай ёһо гуримуудһаа үндэһэлэн, гүрэнүүдэй шиидхэхэ ёһотой бусадшье асуудалнууд оролсоно. Эдээн тушаа нэгэн ниитэ үзэл бодол байжа болохо бшуу.

Үргэлжэлэлынь 2-дохи нюурта

Социалис уялгануудаа дүүргэбэ

Шэтын область

областиин хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд 15 миллион пүүд таряа тушааба, тэрэнь тү- ралагдаһанһаа 4 миллион пүүдээр ехэ. эээнэй таряа область урда тээнь хэзээдэ- гагүй юм. Областиин колхоз, совхозууд үрэһөөр хүсэдөөр хангаад, колхознигуудай ронүүдтэ таряа хубаарилжа байна.

областиин хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэ- ажалшадые социалис уялгаяа амжалта- дүүргэһэнтэйнь дашарамдуулан, КПСС-эй Комитет, СССР-эй Министрнүүдэй Совет амаршална.

Хальмагай АССР

КПСС-эй Центральна Комитет, СССР-эй Министрнүүдэй Совет ажалай үндэр амжалта түйлаһантайнь дашарамдуулан, Хальмаг АССР-эй хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдые халуунаар амаршална. Тэдэнэр 18,1 миллион пүүд орооһо гүрэндөө худалдаба. Энэнь абаһан уялгаһаань 5,1 миллион пүүдээр ехэ.

Гүрэндэ таряа худалдалга үргэлжэлһөөр. Республикын колхоз, совхозууд үрэһөөр хүсэд хангагданхай. Иигэжэ гүрэндөө орооһо худалдаха долоон жэлэйнгээ түсэб болзорһоонь урид дүүргэжэ, энэ түсэбһөө гадуур 40 миллион пүүд орооһо тушааха уялга республикын колхоз, совхозууд абаба.

Агууехэ Октябриин хүндэлэлдэ 1917 1963

Улаан-Үдын шэлэй заводой хүдэлмэришэд болон инженер, технигүүд Агууехэ Октябриин социалис революциин 46-дахи жэлэй ойн хүндэлэлдэ түсэбһөө гадуур 210 мянган дүрбэлжэн метр шэл үйлэдбэрилхэ гээ. Заводой шэл шанаха машинын машинист Г. П. Хлызов халаанайнгаа даабари ходол үлүүлэн дүүргэнэ. Зураг дээрэ: Григорий Павлович Хлызов.

А. МАНТАЕВАЙ фото.

ЭРХИМ АЖАЛААР УГТАХАНЬ

Улаан-Үдын «Теплоавтоматика» заводой хашаа ороходо, хэдэн хүнүүдэй заводойнгоо талмайе арилгажа байхань харагдана. «Агууехэ Октябриин революциин 46-дахи жэлэй ойе ажалай амжалтаар угтая!» гэһэн лозунгнууд цехүүдэй үүдэн дээгүүр үлгөөтэй, хүдэлмэришэдые эршэмтэйгээр ажаллахыень уряална. Эгээ түрүүн заводой завкомой түрүүлэгшэ нүхэр Тарасовтай уулзажа, амар мэндээ хэлсээд, түүхэтэ һайндэрэй алдарта ойе ажалай ямар амжалтаар угтажа байнат гэжэ һонирхобоб.

—Энэ харана гүт?—гээд, арюун сэбэрээр хамагдаһан заводойнгоо талмайе заажа энеэбхилээд, — ажалай бүтээсэ бүхэниие минутаар бэшэ, харин секундаар хараалжа, манай заводой хүдэлмэришэд эрхим амжалта түйлаха гэжэ оролдон, ажалайнгаа эршэ шангадхана. Тэдэнэй дундаһаа зуун дүшэн хүн коммунис ажалай бригадын хүндэтэ нэрэ зэргын түлөө тэмсэнэ, үшөө зуугаад хүн тус бүридөө социалис уялга абанхай,—гээд, нүхэр Тарасов омогорхон хөөрэнэ.

Энэ заводой коллектив алдарта ойе шэнэ амжалтаар угтаха гэжэ зоритжоод, ажалай вахтада жагсанхай. Тэдэнэр дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялгаяа нэрэ солотойгоор дүүргэжэ байна. Заводой цех бүхэн соо ороходо, металлаар шудхагдаһан элдэб янзын приборнуудые бүтээжэ байһан халуун ажалай эршэтэ хүсэн харагдана. Үйлэдбэрээ үргэдхэжэ байһан хүдэлмэришэд нилээд ехэ хэмжээнэй продукци үйлэдбэридэг болоо. Энээн тухайда прибор бүтээдэг цехэй начальник Андрей Иванович Демьяненко иигэжэ хөөрэнэ.

— Манай завод үнгэрэгшэ жэлһээ эхилээд ехэ шудхалаа гаргаха, түргөөр хэбүүдые хэхэ аргатай болонхой. Үшөө шэнэ маркын станогуудтай болоһон дээрэһээ ажалаймнай бүтээсэ улам дээшэлүүлэгдэжэ байна. Манай цехэйхид октябриин 22-һоо эхилээд ноябриин түсэбөөр ажаллана. Ууралаар дулаасуулагдаха түхеэрэлгэ шалгаха прибор бүтээдэг участогайхид илангаяа һайнаар, һара бүриингөө даабарие үлүүлэн дүүргэн ажаллана. Танилсагты, тэрэ участогай бригадиртай,—гээд, нүхэр Демьяненко станогой хажууда ажаллажа байһан хүбүүн тээшэ заана.

Тэрэ залуушуулай бригадын бригадир Иван Фролов урдаһаамни энеэбхилэн хараад:

— Минии бригадын гэшүүдэй олонхинь комсомолшууд юм,— гэбэ. —Октябриин һайндэр болотор ноябрь һарын даабарие сүм дүүргэхэ зорилготой ажаллажа байнабди,— гэжэ тэрэ саашань бригадынгаа түрүү хүнүүдэй солото нэрэ нэрлэбэ. — Слесарь-электро-гагнууршад Шура Нелцигаева, Алла Коробкова халаанайнгаа даабарие 110—115 процент дүүргэнэ. Токарьнууд Виктор Савостьянов, Зоя Гнеушова, Василий Юречкович халаанайнгаа даабарие саг үргэлжэ 115—118 процент дүүргэнэ,— гээд бригадир Иван Фролов хүдэлмэришэдөө магтана.

Саашань ябажа, бусад ажал хүдэлмэрэерэнь һонирхоходо, ондоошье цехүүдэй эршэмтэй ажалынь элирнэ. Шудхалгын цех 100 тонно хара металл шудхажа, октябриингаа түсэбые болзорһоонь урид дүүргээ. Шэрэм шудхалаа хэхэ энэ һарынгаа түсэб 25-да дүүргэбэ. Тэндэ ажалладаг шудхалаашад Михаил Козлов, Василий Афанасьев халаанайнгаа даабари 110—112 процентдэ хүргэнэ. Полина Корепалова, Софья Дрезголова гэгшэд цех соогоо суурхаһаар үнинэй. Үнгэтэ металл шудхадаг түрүү хүнүүдэй дундаһаа Яков Савченко шалгаржа, мүнөө ноябрь һарын даабаряар ажаллажа байнхай. Тэрэнэй халаанай бүтээсэ 115—120 процентһээ доошо ородоггүй юм.

Шудхалгын цехэй коллектив элдэб янзын шудхалаа хэхэдээ, голодоһо гаргангүй ажалладаг болоо. Ажалай журам наринаар сахиха, мэргэжэл шадабаряа дээшэлүүлхэ гэжэ оролдодог хүдэлмэришэд амжалта, түйлана.

«Теплоавтоматика» заводойхид зориһондоо хүрэжэ, амжалтаяа арьбадхаха бэзэ гэжэ этигэмээр.

Н. Цынгуев.

Шэнэ түхеэрэлгэ зохёолсоно

Василий Иванович Филатов ЛВРЗ-гэй заһабарилгын механическа цехэй бүлэг электригүүдэй ахалагшаар хорёод жэлэй туршада ажаллана. Тус цехтэ гансахан заводойнь түхеэрэлгэнүүд бэшэ, харин ехэнхидээ түмэр замай бусад предприятинуудһаа эсэргадһан элдэб түхеэрэлгэнүүд заһабарилагдадаг байна. Тиимэһээ эндэхи хүдэлмэришэдтэ ехэхэн харюусалгатай хэрэг даалгагдана гээшэ.

Ажал хэрэгтээ анхарал оролдосотойгоор хандадаг Василий Иванович бэрхэ мэргэжэлтэн болонхой. Гадна нүхэр Филатов хани нүхэдтөө, илангаяа залуу хүдэлмэришэдтэ, хододоо туһалхые хүсэдэг юм.

Түмэр замай училищида һурагшад эндэ практика гарахаяа ерэжэ, нүхэр Филатовай хүтэлбэри доро ажаллажа, дүй дүршэлтэй болодог, хүтэлбэрилэгшэдөө баяр баясхалан хүргэдэг байха. Гадна Василий Иванович уралан нарижуулгын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, үйлэдбэреэ һайжаруулха хэрэгтэ өөрынгөө хубитые оруулалсана.

Байгша оной апрель һараһаа август хүрэтэр завод дээрэ уралан нарижуулгын дурадхалнуудай конкурс үнгэргэгдэһэн байгаа. Конкурсын харалгада механическа цехэйхид заводой бусад цехүүдэй дундаһаа шалгаржа, түрүү һуури эзэлээ. Цехэй эдэбхитэй уралан нарижуулагшадай тоодо Василий Иванович Филатов оролсоно. Тэрэнэй оруулһан хэдэн дурадхалнууд үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэгдэжэ, аша үрэ үгэжэ эхилээ. Мүнөө нүхэр Филатов конструктор И. И. Кузьминтай хамта шэнэ түхеэрэлгэ зохёолго дээрэ ажаллажа байнхай. Тэрээнээ Агууехэ Октябриин 46 жэлэй ойн һайндэр хүрэтэр дүүргэхэ хүсэлэнтэй.

А. Филонов,
ЛВРЗ-гэй технолог.

4 жэл 9 һара соо...

Үнинэй горняк, дүй дүршэлтэй бригадир Г. И. Григорьевой бригадынхид Зэдын вольфрам-молибденэй комбинат соо эгээл түрүүлэн, 1958 ондо коммунис ажалай бригадын түлөө социалис мүрысөөндэ оролсожо, дээшэлүүлэгдэһэн шэнэ уялгануудые абаһан байгаа. Тэдэнэр энэ уялгаяа дүүргэхын тула ехэ оролдолго гаргаа, эршэмтэй шангаар ажаллаа, олон бэрхэшээлнүүдые дабан гараа. Тэдэнэр дайралдаһан эдэ бэрхэшээлнүүдые зоримгойгоор дабаа. Түсэб даабаряа, абаһан социалис уялгаяа бодотоор дүүргэжэ байһан тус бригадада 1959 оной зун коммунис ажалай нэрэ зэргэ олгогдоһон байна.

Ажалдаа шэнэ ёһоор хандадаг, шэнэ ёһоор ажаһуухые оролдожо байһан бригадынхид энээгээр һанаагаа амарангүй, бүри эршэмтэй шангаар ажаллаа. Иигэжэ тэдэнэр ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ талаар долоон жэлэй даабарие дүүргэһэн тухайгаа һаяхан элидхэбэ. Тус бригада 1959 онһоо хойшо ажалайнгаа бүтээсые 60 процентээр дээшэлүүлжэ шадаба.

Хайшан гэжэ, ямар арга хэрэглэж, имэ ехэ бүтээсэ түйлагдааб? Нэн түрүүн бригадын гэшүүд ажалаа зүбөөр, һайнаар эмхидхэхэ гэжэ оролдоо. Тэдэнэр рудник соогоо эгээл түрүүлэн ажалдаа комплексно арга хэрэглэжэ эхилһэн. Тиихэдээ бригадын гэшүүн бүхэн хэдэ хэдэн мэргэжэл шудалаа, нүхэдэйнгөө хэхэ ажалые бүтээжэ шадаха болоо. Руда малтан абадаг энэ бригадынхид ямаршье һаадгүйгөөр бэе бэеэ һэлгэжэ, бүтээсэ ехэтэйгээр ажалладаг болонхой.

Мүн руда малтагшад үйлэдбэреэ нарижуулан һайжаруулха гэжэ оролдоо. Бригадын гэшүүд Антонов, Григорьев, Курнатов гэгшэд уралан нарижуулгын хэдэн дурадхал үйлэдбэридэ нэбтэрүүлжэ, ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ арга хангаа.

Руднигай профкомой түрүүлэгшээр нүхэр Григорьевой 1962 ондо һунгагдахада, бригадые даагшаар нүхэр А. Н. Антонов томилогдоһон. Тиихэлэшье эбтэй эетэй тус бригадынхид ажалайнгаа эршэ һуладхаагүй, абаһан социалис уялгаяа нэрэ солотойгоор дүүргэхэ гэжэ оролдоо. Долоон жэлэй табан жэлэй туршада ажалай бүтээсые түсэбөөр хараалагдаһанда орходоо 13,3 процентээр дээшэлүүлхэ уялгаяа 4 жэл 9 һара соо үлүүлэн дүүргэбэ.

Түрүү бригадынхид 1963 оной дүүрэтэр түсэбһөө гадуур 800 тонно руда малтаха уялга абаба.

В. Демин,
Холтоһоной руднигай ахалагша нормировщик.

БАРУУН КАЗАХСТАНАЙ ХИЗААР. Актюбинскдахи хүдөө ажахын туршалгын станциин малшад долоон жэлэй табадахи жэлдэ 4 мянган центнерһээ бага бэшэ гахайн мяха гүрэндөө тушааха юм. Зураг дээрэ: туршалгын станци дээрэ эхэ гахайнуудые болон поршоонхонуудые кварциин тэрэлээр шаруулжа байна.

ТАСС-ай фотохронико.

Нелля Жуй ЛВРЗ-гэй электромашина цехэй түрүүшүүлэй нэгэн юм. Энэ ударник халаан бүхэнэйнгөө нормые ходо үлүүлэн дүүргэнэ. Зураг дээрэ: Нелля Жуй ажалдаа.

В. МУЛЛЕРАЙ фото.

Журналистнарай бүхэдэлхэйн гурбадахи уулзалгада хабаадагшадтай 1963 оной октябриин 25-да

нүхэр Н. С. ХРУЩЕВОЙ хэһэн хөөрэлдөө

(Үргэлжэлэл. Эхиниинь 1-дэхи нюурта)

Коммунис болон буржуазна үзэл сурталай хоорондо тэмсэл боложо байна, энэ тэмсэл саашадаа улам хүгжэхэ, улам үргэдхэ байха. Эгээн түрүү, эгээн үнэн зүб марксистско-ленинскэ һургаалые баримталдаг хүсэнүүдэй илажа гараха байһандань бидэнэр этигэнэбди.

Колонизаторнуудта эсэргүүгээр тэмсэжэ, бэеэ даанхай байдал туйлаһан залуу, хүгжэжэ байһан оронуудай хэблэлэй үүргэ тухай онсолон тогтохыемни зүбшөөгыт. Юуб гэхэдэ эндэ тиимэ оронуудай олон түлөөлэгшэд байлсана.

Политическэ талаараа бэеэ даанхай байдал олон оронуудай туйлаашье һаань, экономическа талаараа бэеэ даанхай байдал бүрин түгэсөөр туйлахын тула тэдэндэ үшөө ехэ хүдэлмэри хэхэ хэрэгтэй юм гэжэ һанажа ябаха шухала. Колонизаторнууд өөһэдынгөө агсан колонинуудта «үндэһэхэнүүдээ» үлөөгөө гэжэ би нэгэтэ бэшэ хэлэдэг һэм. Колонизаторнууд олон ушарта эдэ арадуудые мүлжэхэ арга дүрсэл һэлгэдэг юм, харин мүлжэлгын гол удхань тэрэл зангаараа үлэдэг. Хэрбээ урдань мүлжэхын тула нэн түрүүн барга хүсэн, буу зэбсэгтэ түшэглэһэн дээрмэдэлгэ хэрэглэгдэдэг һаа, харин мүнөө колонизаторнууд сүлөөрһэн олон оронуудташье ондоо аргаар өөрынгөө экономическа эзэрхэлгээ үлөөхые һэдэжэ, олон янзын шалтаг болон гаршаг доро үйлэдбэриин зэбсэгүүдые гартаа байлгана гээшэ.

Хэрбээ урдань колонизаторнууд гансал ташуур ба жаданууда түшэглэдэг һаа, мүнөө тэдэнэр өөһэдынгөө ябуулгые тэдэнэй үгэ дуулаха хэблэл, радио, телевидени, шажан болон суртал бодолой нүлөө үзүүлдэг бусад зэбсэгүүдые мэхэтэйгээр хэрэглэжэ, өөһэдынгөө ябуулгые суртал шүтэлгөөр далдална гээшэ.

Колониальна гуримай үнөө үлэһэн оронуудта империалистнууд барга бүдүүлиг хүсэндэ түшэглэһөөр, тэдэ тэдэнэй шэнэ арга дүрэ хэрэглэдэг оронуудташье мүлжэгшэдэй эзэрхэлгые үлөөхэ гэһэн нэгэл уг зорилго табигдана.

Тиимэ дээрэһээ колониальна гэнжээ хаяһан, мүн эрхэ сүлөөгэйнгөө түлөө тэмсэжэ байһан арадууд политическэ талаараа бэеэ даанхай байдал туйлаад зогсохо ёһогүй, гадэнэр экономическа талаараа бэеэ даанхай байдал хангаха зэргэтэй. Арадууд урдань байһан мүлжэгшэд, колонизаторнууд болон тэдэнэй туһамаршадые үйлэдбэриин зэбсэгүүдгүй болгохын түлөө тэмсэнэ. Тэрэшэлэн хэблэл, радио болон телевидениин талаар колонизаторнуудай, мүлжэгшэдэй эзэрхэлгые үгы болгохо шухала. Тиигэбэл хэблэл гээшэ ажалша арадта бодото дээрээ алба хэхэ байна бшуу.

Урдань колони байһан оронуудта общество хадаа социальна талаараа адли бэшэ байдаг. Мүн энээниешье харадаа абаха шухала. Эрхэ сүлөөгөө олоһон залуу оронуудта ехэ газар эдлэдэг, предприятинуудтай байһан хүнүүд бии, колонизаторнуудай байха үедэ тэдээндэ алба хэжэ, баяжаһан хүнүүдшье бии. Тэдэнэр мүнөө һуурииень эзэлхын тулада колонизаторнуудые намнахаһаа арсахагүй байна.

Ажалладаг хүндэ — хүдэлмэришэн, таряашан болон ажалша интеллигенциин түлөөлэгшэдэ хэн тэдэниие мүлжэнэб — сагаан гү, али хара хүн гү — илгаагүй ха юм.

Хүнэй шарайн үнгэ тухай асуудал энэ ушарта ямаршье удхагүй. Общественэ хүгжэлтын, олониитын тэмсэлэй энэ үндэһэн ангиин хуули ёһон болодог. Социализмын үедэ үйлэдбэриин зэбсэгүүд арадай гарта байдаг, тиимэһээ хэблэлниье арадай гарта байдаг, тэрээндэ алба хэдэг юм. Бидэнэр социализмын, коммунизмын һайн һайхан уг зорилгын түлөө тэмсэжэ байһан хэблэл, радио болон телевидениие, журналистнуудые амаршалнабди.

Коммунис хүн байһан тулада би таанарта энээниие хэлэнэб, тиин таанар энээниие ойлгожо байна бэзэт. Габэньшье минии коммунис байһан ушар нюуса бэшэ, тиимэһээ хэниешье гайхуулнагүй. Имагтал социализм общество дотор байһан хүнүүдтэ адли тэгшэ арга боломжо олгоно, имагтал социализм хэблэлые бүгэдэ арадай болгоно гэжэ бидэнэр хододоо хэлэдэгбди.

Асуудалнууд: Эб найрамдалда дуратай арадууд агаарта, замбуулинда, уһан доро ядерна туршалгануудые хорихо тухай Москвада баталагдаһан договорые халуунаар амаршална гэжэ «**Шэнэ Камерун**» газетын редактор **Теодор Миссамхан** записка соогоо бэшэнэ. Энэ договор доро горьтой олон оронууд гараа табяа, мүн Камерунай правительство түрүүшүүлтэй зэргэ гараа табижа, «Эб найрамдал—Ажал—Эхэ орон» гэһэн манай уряае баталһандань би омогорхоноб.

Гэхэ зуура, энэ договорто бүхы оронуудай гараа табяагүй байһые запискын автор тэмдэглэхэ зуураа, иимэ асуудал табина:

— Энэ ушар болбол буу зэбсэг бүгэдэ ниитэрээ хиналта доро хураха тухай договор баталха зорилготой хэлсээе һаатуулхаар горитойхон бэрхэшээл болохо гэжэ Та бодоногүй гүт?

— Буу зэбсэг бүгэдэ ниитэрээ хураха тухай хэлсээе урагшань дабшуулхын тула Советскэ правительствын һанамжаар ямар хэмжээнүүдые абаха хэрэгтэйб?

Непалай «Самикша» гэжэ долоон хоногто нэгэ дахин гарадаг газетын редактор Маданмани Дикшит нигэжэ һурана: Московско договортой дашарамдан тогтоһон шэнэ эрхэ байдалые бэхижүүлхын тула Советскэ правительствын зүгһөө ямар алхамууд хэгдэһэн байгааб? Тэрэ договорые баталһанһаа хойшо үнгэрһэн эдэ гурбан һаранудай дүнгүүдые ямараар сэгнэнэбта?

Германиин Демократическа Республикын журналистнуудай делегациин гэшүүд **Г. Краус, А. Фойгт, Венгриин** журналистнуудай делегациин гэшүүн **Н. Шиклоши** мүн лэ иимэ асуудалнуудые табина.

Н. Хрущев. Гурбан оршон байдалда ядерна зэбсэгэй туршалгануудые хорихо тухай договорые баталһан ушар ехэ һайн удха шанартай.

Агаар саашадаа радиоактивна элиһээр бузарлагдахаяа болижо, хүнүүд тиимэ бузарлагдаһан агаараар амилхаяа болихо — гансахан энэлэхэн ушар хүн түрэлтэндэ һайн һайхан аша туһа болохо байһандань һэжэг байхагүй.

Ядерна туршалгануудые хуби хубяарнь хорихо тухай договор баталһан хэрэг уласхоорондын түгшүүрилэй мэдээжээр һуларуулагда, гүрэнүүд хоорондын харилсаае гуримшуулгада туһалхань арсашагүй, мүн уласхоорондын оршон байдал дээрэхи хорото эрмэлзэлые һуларуулгада заахананшье һаа, туһална гээшэ. Габэньшье энэ уласхоорондын хэлсээе таанадай зүбөөр сэгнэхые, тэрэнэй удха шанарые дан үлүүгөөр сэгнэхэгүйе би хүсэнэб. Ядерна туршалгануудые хорихо ябадал буу зэбсэг хураалга бэшэ ха юм даа.

Тэрээнһээ байдагай, буу зэбсэг түргөөр бүтээн гаргалгада тэрэ нүлөөлнэгүй, юуб гэхэдэ, ядерна зэбсэгүүдые бүтээн гаргалга урдань туршагдажа үзэгдэһэн ядерна туршалгануудай үндэһэ һуури дээрэ үргэлжэлүүлэгдэнэ. Тэрэнһээ гадна, газар доро ядерна тэһэрэлгэ хэгдэжэ, ядерна зэбсэг шэнэдхэгдэн һайжаруулагдана. Тэд газар доро хэгдэдэг тэһэрэлгэнүүд буу зэбсэг бүтээлгые түргэдүүлээшье һаа, агаарые бузарланагүй, ургамал болон амитаниие хорлоногүй.

Ядерна туршалгануудые хорихо ябадал ядерна зэбсэгүүдые гаргалгада эсэс табяагүй гэжэ би мүнөө юундэ дахинаа һануулнабиб? Юундэб гэхэдэ, ядерна туршалгануудые хорихо тухай договорые баталалга, энэ ушар хэрэгтэй удха шанарые сэгнэхэ ябадал хадаа буу зэбсэгые хорихын түлөө оролдодог хүсэнүүдэй эрмэлзэлгые һуларуулха ёһогүй, дайн сэрэг үшаруулхагүйн түлөө тэмсэлдэ тэдэнэй хүсэл зоригые һуларуулха ёһогүй. Дайн сэрэгые гүрэнүүд хоорондохи арсалдаата асуудалнуудые шиидхэлгын зэбсэг болгохогүйн тулада буу зэбсэг бүгэдэ ниитээрэ бүрин хураха шухала.

Гурбан оршон байдалда ядерна туршалгануудые хорихо тухай договор доро бүхы оронуудай гараа табяагүй ушар буу зэбсэг хураха талаар хэлсээнүүдые бэхэжүүлдэ оруулхагүй гү гэжэ намһаа асууна.

Москвагай договор дийлэнхи олон оронууд болон арадуудай зүгһөө дэмжэгдээ. Энэ договор доро гараа табяагүй хүнүүдшье, энэ договор доро гараа табиһан гүрэнүүдые хурсаар шүүмжэлһэн хүнүүдшье мүнөө буу зэбсэг хураха асуудалнуудые зүбшэхын тула бүхы дэлхэйн гүрэнүүдэй толгойлогшонорой уулзаха тухай өөһэдөө хэлсэнэ, иимэ урятайгаар хандана.

Ядерна туршалгануудые хуби хубяарнь хорихо тухай договорые баталһанай һүүлээр байгуулагдаһан мүнөө үе сагай оршон байдалда, тэрэшэлэн замбуулинда ядерна, буу зэбсэг гаргахагүй тухай хэлсээ баталһанай оршон байдалда буу зэбсэг бүгэдэ ниитээрэ, бүрин хураахын түлөө тэмсэлдэ бүри һайн эрхэ байдал бии болонхой.

Тэд хэрбээ сэхынь хэлэхэ болоо гээшэ һаа, энэ замай гол бэрхэшээл юуб гэхэдэ, империалистнууд буу зэбсэгээ хурааха гэнэгүй, буу зэбсэг хураахаһаа айна. Тиимэл дээрэһээ буу зэбсэг хурааха талаар хэлсээнүүдтэ империалис оронуудай түлөөлэгшэд шиидхэгдэхэгүй, һанаанһаа абаһан асуудалнуудые бэдэрнэ, тиин эдэ асуудалнуудай шиидхэгдэхэгүй байһаниие өөһэдөө һайнаар мэдэдэг.

Жэшээлхэдэ, ондоо гүрэнүүдэй газар дээрэ байрлаһан сэрэгүүдээ өөһэдынгөө газар дээрэ абаашаха тухай эли тодо дурадхал абаад үзэе. Энэ дурадхалые бэелүүлхэ ябадал буу зэбсэг хураах гэһэн удхатай үшөөл бэшэ, теэд энэ хадаа буу зэбсэг хураха талаар хэлсээ хэхын тула, мүн бусад асуудалнуудаар хэлсээнүүдые туйлахын тула һайн эхи табиха бэлэй. Тэд бидэнтэй хэлсээ хэгшэд энээниешье зүбшөөнэгүй.

Юун болоно гээшэб — иимэ эрхэ байдалда буу зэбсэг хураалгада найдажа болохогүй болоно гээшэ гү гэжэ хэлэжэ болохо. Үгы — энэ хадаа буруу тобшолол мүн. Буу зэбсэг хураалга — бэелүүлэгдэмөөр зорилго. Тэрээниие бэелүүлхын тула энэ зорилгые туйлахын түлөө тэмсэдэг бүхы хүнүүдэй хүсэл оролдолгые арьбадхаха шухала. Тэд империалис оронуудай правительствануудта нүлөөлдэг хүсэнүүдэй жагсаал һуладанһ, тиин буу зэбсэг хураахые эрмэлзэдэг ажалша арад олон оронуудта үнөөл һула эмхидхэлтэй. Тэд имагтал арад буу зэбсэг хураалгада эсэргүүсэдэг правительствануудта нүлөөхэ ёһотой; тэрэ хадаа правительствануудта улам шууд сэхээр нүлөөлжэ шадаха, правительствануудые һэлгэжэ шадаха байгаа, буу зэбсэг хураалгада һаад хэдэг хүнүүдтэ эсэргүүгээр, буу зэбсэг бүтээн гаргалгые жүрөөдэдэг хүнүүдтэ эсэргүүгээр хэрэглэжэ шадаха бүхы зэбсэгүүдые, тэрэ тоодо парламентскэ болон парламентскэ бэшэньшье зэбсэгүүдые, тэрэ хэрэглэжэ шадаха байгаа.

Һүүлэй жэлнүүдэй туршада буу зэбсэг хураахын түлөө эрмэлзэдэг, ядерна дайн сэрэгтэ эсэргүү тэмсэдэг арадуудай хүдэлөөн хэмжээлэшэгүйгөөр ургаа. Эб найрамдалые хүндэлдэг бүхы хүнүүдэй, тэрэ тоодо түрүү үзэл бодолтой журналистнуудай, эб найрамдалые хангахын тула өөһэдынгөө хүсэл оролдолгые улам бүхөөр нэгэдүүлхэнь дамжагүй.

Асуудалнууд: Перугэй «Ревиста де Латиноамерика» журналай главна редактор Сесар Савельос Аларкон, Колумбиһаа — Леопольдо Варгас нигэжэ һурана: Германитай эбэй договор баталхын, мүн Берлинэй асуудалые шиидхэхын тула ямар нэгэн алхамууд хэгдэхэ гээшэ гү? Германиин хоёр гүрэнүүдэй хоорондохи хани харилсаае хүгжөөлгэдэ Москвагай договор туһалха гү?

Н. С. Хрущев: Европын түбтэхи байдал тушаа, илангаа Баруун Германиин байдал тушаа һанаагаа зобожо байһаниинь энэ асуудал харуулна. Нигэжэ һанаагаа зоболго зүйтэй юм.

ФРГ-гэй хүтэлбэрилхы бүлэг хүнүүд оропоо милитаризацилха политикые шууд түргэноор ябуулна. Гансахан һүүлэй 8 жэлэй туршада сэрэгэй бэлдхэлдэ Баруун Германиин хүн зондо 100 миллиард маркын хэмжээтэй болоо, тиихэ зуура ФРГ-гэй сэрэгэй гаргаша жэлһээ жэлдэ ехэ болоно. Мүнөө Баруун Германиин тиимэ ехэ бэшэ газар үнэн дээрэ миллионһо үсөөхэн дутуу солдадуудые жагсааһан, олон мянган элдэб янзын ракетэнүүдые тодхоһон, сэрэгэй хэдэн арбаад бааза болон арсеналнуудые байгуулһан сэрэгэй лагерь болонхой. ФРГ-гэй правительство бундесверые ядерна зэбсэгээр зэбсэглүүлхые үсэд нэтэрүүгээр оролдоно.

Баруун Германиин милитаристнууд болон үһөө хяһаагаа абаха гэһэн хүнүүд Германиин Демократическа Республикада өөрынгөө гуримые байгуулха тухай бүтэнэгүй һанаанһаа үргэлжэлүүлһээр.

Иимэ политика Москвагай договорой уг удхатай ямаршье холбоогүй, холбоотой байха ёһоньшье гүйнь мэдээжэ ааб даа.

Баруун Германиин хүн зоной дунда милитаристнууд болон үһөө хяһаагаа абаха гэһэн хүнүүдые хазаарлажа, оропоо амгалан ёһоор, демократическа замаар, бусад гүрэнүүдтэй, нэн түрүүн Германиин Демократическа республикатай хани барисаа, хани харилсаа байгуулха замаар оропоо хүгжөөхэ хүсэнүүд олдохо байһандань бидэнэр һэжэглэнэгүйбди.

ГДР-эй правительствын хараа бодол мэдээжэ: хоорондоо харилсаа холбоо байгуулха гол шухала асуудалнуудаар ФРГ-тэй хэлсээ баталалгада тэрэнь шагүүлагдэнэ.

Советскэ Союз Германиин асуудалые эбэй ёһоор гуримшуулгада нэн түрүүнэй удха шанар үгэнэ, тэрээниие мүнөө үе сагай уласхоорондын харилсаанай гол асуудал гэжэ харана. Советскэ правительство Германиин эбэй договор баталжа, тэрэнэй үндэһэ һуури дээрэ Баруун Берлинэй байдал гуримшуулхые дурадхана. Энэ дурадхал хадаа Германиин бэеэ даанхай хоёр ондоо гүрэнүүдэй байһан, мүн тусхай политическэ гуримай — Баруун Берлинэй бии болоһон бодото баримтые эшэ үндэһэлнэ.

Германиие эбэй ёһоор гуримшуулха асуудалнуудаар зүбшөөгдэһэн шиидхэбэри туйлахын тула Советскэ правительство саг үргэлжэ оролдожо байдаг. Хэрбээ баруун оронууд уласхоорондын түгшүүрилые һуларуулха гэжэ үнэн оролдоо һаа, тэдэнэр Германиие эбэй ёһоор гуримшуулха асуудалнуудые шиидхэхэ хэрэгтэ бодото байдал дээрэ үндэһэлһэн хараа бодолтой байха ёһотой.

Асуудал: «Жиче Варшавы» газетын главна редактор Г. Коротынский, ПАП-ай директор М. Гофман иимэ асуудалнуудаар һонирхоно: атлантическа олон талын термоядерна хүсэнүүдые байгуулга болбол ФРГ-е атомна зэбсэгээр зэбсэглүүлхэ байна. Энэ эрмэлзэлгын бэелүүлэгдээ гээшэ һаань, Европодохи эб найрамдал болон аюулгүйн байдалда ямар хойшолонтойб?

Н. С. Хрущев. НАТО-гой олон талын ядерна хүсэнүүдые байгуулга термоядерна дайн сэрэгые һүжэрөөлгэдэ бүри ехэ аюул тохёолдуулха байна. Ямаршье эрхэ байдал, ямаршье тайлбарилта дохёолгоошье һаань, НАТО-гой ядерна хүсэнүүд олон гүрэнүүдэй болохо гэһэн гансахан энэ баримта сэхыень хэлэжэ үгэнэ. Энэ хадаа Баруун Германиин тала гэхэ гү, али эгээл зэрлиг, үһөө хяһаагаа абаха гэдэг, алдархаг түримхэй талань ядерна зэбсэгтэй болохо байна, тиин термоядерна дайн һүжэрөөлгэдэ бүри ехэ аюул тохёолдуулха. Эгээл тиимэһээнь эб найрамдалда дуратай арадууд НАТО-гой олон талын ядерна хүсэнүүдые байгуулгада эсэргүүгээр эрид шууд тэмсэнэ.

Асуудал: Бразилиин «Диарио де Нотисиас» газетын редактор Апарисио Виена де Сильва нигэжэ асууна: Варшавын договорто хабаададаг оронууд болон Атлантическа хэлсээнэй оронууд хоёрой хоорондо добтолосохогүй тухай хэлсээ баталха арга боломжо тухай Танай һанамжа ямар гээшэб?

Н. С. Хрущев: Энэ асуудалаар Советскэ Союзай болон Варшавын договорой оронуудай хараа шугамые бидэнэр нэгэтэ бэшэ хэлэһэн байхабди. НАТО-гой болон Варшавын договорой оронуудай хоорондо добтолосохогүй тухай хэлсээ баталжа болохо гэжэ бидэнэр тоолонобди. Бодото дээрэ тиимэ хэлсээн хадаа хүсэ хэрэглэхэгүй, хүсөөр заналта хэхэгүй гэжэ бэе бэедээ үгэлсэһэн уялга мүн болохо байгаа. Тиимэ хэлсээ баталалга алиншье талада хохидол болохогүй. Харин һөөргэ, алиншье талань өөрынгөө аюулгүй байдалда ехэ этигэмжэтэй болохо һэн. Өөрынгөө удхаар добтолосохогүй тухай хэлсээн ядерна зэбсэгтэй талануудай хоорондохи эб найрамдалай хэлсээн мүн болохо байгаа бшуу.

Тиимэ хэлсээ ямар түхэлтэйгөөр баталха талаар ямаршье бэрхэшээлнүүд байхагүй.

НАТО-гой оронуудта орходоо Варшавын договорой оронуудта тиимэ хэлсээнүүд үлүү туһатай хэбэртэйгээр харуулха гэжэ НАТО-до ороһон оронуудай үлэмжэ эзэрхэг түримхэй хүсэнүүд һэдэнэ. Жэгшүүритэй юумэ гээшэ. НАТО-до ороһон оронуудта, Варшавын договорой оронуудташье адли хүсэтэй термоядерна бомбонууд бии байһаниинь бултанда мэдээжэ. Тиимэһээ мүнөө үеын эрхэ байдалда дайн сэрэгэй ямар хойшолонтой байхые бодото ёһоор сэгнэжэ үзэхэ хэрэгтэй. Дайн эхилхэдэ бэлэхэн аад, тэрээние зогсоохоо бэрхэтэй. Господинууд империалистнуудые энээниие зүбөөр харадаа абаха ёһотой.

Варшавын договорой оронуудшье, мүн НАТО-гой оронуудшье добтолосохогүй тухай хэлсээ баталха дуратай байһаниинь элитэ. Мүн гансашье эдэ оронууд бэшэ, харин дэлхэйн бусад бүхы оронууд иимэ хүсэлэнтэй байна.

Асуудалнууд: Хэблэлэй хүдэлмэрилэгшэдэй Аргентинын Федерациин секретарь, «Кларин» газетын редактор Хосами Эдуардо нигэжэ бэшэнэ: Бэеэ даанхай байдалдань мүнөө аюул тохёолдуулжа байһан Алжирай революциие хамгаалхын тулада Советскэ Союз ямар хэмжээнүүдые дурадхажа шадаха байна гээшэб? Мүнөө бүхы дэлхэйн арадуудай һанаа зобоожо байһан Марокко Алжир хоёрой арсалдаан тушаа түрүүлэгшэ Н. Хрущевой һанамжа ямар гээшэб?

Мүн Болгариин журналистнууд нүхэд Г. Боков, Х. Трайков, И. Игнатов, И. Кюльовский гэгшэд иимэрхүү асуудалнуудые һурана.

Н. С. Хрущев: Арабай хоёр гүрэнэй хоорондо гараһан Марокко Алжир хоёрой зэбсэгтэ тулалдаан тушаа Советскэ правительство һанаагаа зобоһоноо хэлэнгүй байжа шадахагүй байна.

Энэ тулалдаан хилэ шадарай арсалдаанһаа боложо эхилһэн шэнги болоно. Зүгөөр энээниие гүнзэгыгөөр хаража, шудалжа үзөө һаа, энэнь нилээд гүнзэгы үндэһэ һууритай байна. Колониальна дарлалтые хаяһан арадуудай түрүү замаар урагшаа дабшалгыень зогсоохын, сүлөөрһэн оронууд дотор экономическа эзэрхэлгээ алдахагүйн, эдэ оронуудые капиталис үндэһэ һуури дээрэ байлгахын тулада монополистнууд элдэб янзын хэмжээнүүдые абана. Империалистнууд мүнөө Алжир Марокко хоёрой хоорондо тулалдаанай болоходо баярлана. Өөһэдынгөө хорото муухай бодолоор империалистнууд энэ тулалдаае али бүхы аргаар һүжэрөөн шангадхана.

Колонизаторнуудта эсэргүү үсэд шанга, шуһа адхалгата тэмсэл дотор өөрынгөө бэеэ даанхай байдалые баяхан дайлан абаһан алжир арад энэ тулалдаантай дашарамдан һанаагаа зобожо байһаниинь яһалаашье ойлгомоор байна.

Колониализмһаа уг залгаламжалан орхигдоһон арсалдаата асуудалнуудые Алжиртай эбэй гуримаар шиидхэхэ замаар ябахагүй, буу зэбсэг хэрэглэхэ гэжэ Мароккын правительствын шиидхэһэниинь халагламаар. Алжир Марокко хоёрой хоорондохи зэбсэгтэ тулалдаае үргэлжэлүүлхэ гэшэ тохёолдоһон ушар байдалые эдэ гүрэнүүдэй дотоодын хэрэгүүдтэ хамааралсахын тулада һамбаашалха гэжэ һэдэдэг империалистнуудтал хэрэгтэй байна.

Энэ тулалдаан арабай хүршэ энэ хоёр оронуудай арадуудай национальна аша хэрэгтэ тон харша юм, тэдэнэрэй аюулгүй байдалда заналта бии болгоно, политическэ болон экономическа бэеэ даанхай байдалаа бэхижүүлхэ тушаа шухала, хойшолуулшагүй зорилгонуудые шиидхэлгэһээ эдэ хоёр оронуудай правительствануудай анхаралые зайлуулна, Африкын гүрэнүүдэй нэгэдэлдэ болон хани харилсаанда ехэхэн хохидол үзүүлнэ.

Советскэ правительство хадаа нэгэ гүрэнүүдэй нүгөөдэ гүрэнүүдэйнгээ дотоодын хэрэгүүдтэ хамааралсахагүй гэһэн хараа шугам хододоо баримталдаг, баримталхашье, бүхы арсалдаата асуудалнуудай, тэрэ тоодо хилэ шадарай арсалдаануудые тусхайта талануудай хоорондо эбтэй хэлсээнэй гуримаар шиидхэгдэхын түлөө оролдоно. Марокко Алжир хоёрой хоорондохи мүнөө үеын тулалдаан Советскэ правительствын һанаашаар хадаа эгээл иимэ гуримаар шиидхэгдэхэ зэргэтэй. Марокко Алжир хоёрой тулалдаан эбэй ёһоор шиидхэхэ гэһэн зорилготойгоор өөһэдынгөө һайн һайхан һанамжые дурадхаһан Африкын болон Арабай хэдэ хэдэн гүрэнүүдэй ажал-ябуулагшадай үүсхэлые амаршалангүй байжа болохогүй. Энэ һайн һайхан хэрэгтэ амжалта туйлахыень бидэнэр үнэн зүрхэнһөө хүсэнэбди.

Али нэгэн оронуудай социально-политическэ болон гүрэнэй хүгжэлтын асуудалнууд тушаа хэлэхэ болоо һаа, эдэ асуудалнуудые гадаада талын ямаршье хамааралгагүйгөөр орон бүхэнэй арад өөһэдөө шиидхэхэ ёһотой гэжэ бидэнэр нэгэтэ бэшэ мэдүүлһэн байхабди. Гадаада талаһаа хамааралсаха гээшэ энэ асуудалые ехэ орёо бэрхэ болгожо болохо, тиимэ арсалдаануудые һүжэрөөһэн эзэрхэг түрэмхэйшүүлдэ өөһэдтэнь таарахагүй тон ехэ хойшолонгууд боложо болохо байна бшуу.

Асуудал: Кениин журналистнуудай Национальна союзай генеральна секретарь Нганга Вангуху нигэжэ асууна: Кениин бэеэ даанхай байдал тухай Танай һанамжа ямар гээшэб?

Н. С. Хрущев: 1963 оной декабриин 12-то Кениин бэеэ даанхай байдал соносхогдохоёо байһаниие Советскэ правительство эрхэ сүлөөгэй түлөө, колониальна дарлалтада эсэргүү олон жэлэй, эршэмтэй шанга тэмсэл дотороо Кениин арадай туйлаһан ехэ илалта мүн гэжэ сэгнэнэ.

Совет хүнүүдэй талархал болон һайшаалынь бэеэ даанхай байдалаа, хүгжэлтээ хамгаалжа ехэ хохидолдо ороһон эрэлхэг зоригто Кениин арадай талада хододоо байһан юм.

Кениин бэеэ даанхай байдалые соносхолго хадаа Африкын бэеэ даанхай гүрэнүүдэй бүлые саашадань үргэдхэхэ гэһэн удхатай, колониальна эзэрхэлгэһээ Африкын бүхы түбиие эсэслэн сүлөөлхэ хэрэгтэхи хүгжэлтын үргэлжэлэл мүн болоно.

Өөрынгөө интернациональна уялгада үнэн сэхэ байдаг совет арад эрхэ сүлөөгэй болон бэеэ даанхай байдалайнгаа түлөө тэмсэжэ байгаа арадуудай талада, бэеэ даанхай байдалаа туйлаад, энэ байдалаа бэхижүүлхын түлөө хүдэлмэрилжэ, ажалшадта һайн ажабайдал байгуулжа байгшадай талада хододоо байдагыень таанар мэдэнэт.

Асуудал: Анголын журналист Ситу Гаспар гэгшэ национальна бэеэ даанхай байдалайнгаа түлөө тэмсэжэ байһан Анголын арадта хэдэн үгэ хэлэхые гүйна.

Н. С. Хрущев: Советскэ правительство болон совет арад эрхэ сүлөөгэйнгөө түлөө баатар зоригто тэмсэл хэжэ байһан Анголын арадта гүнзэгы ехэ хани харилсаанай мэдэрэлтэй байна, колониальна дарлалтые усадхахын түлөө, Анголын гүрэнэй бэеэ даанхай байдал туйлахын түлөө энэ үнэн зүб тэмсэлыень эрид шууд дэмжэнэ. Советскэ Союзай арадуудай талархалынь тэмсэжэ байгаа Анголын арадай талада байна.

1961 оной май соо Советскэ правительство Анголодохи байдал тухай мэдүүлгэ толилһон байгаа. «Бүхы гүрэнүүдэй болон арадуудай уялга хадаа Анголодохи дээрмэдэлгын колониальна дайнда эсэс табихыень Португалиие баадхаха ябадал мүн болоно» гэжэ тэрэ мэдүүлгэ соонь заагдаһан байха.

Дэлхэйн бүхы арадуудай нангин уялга хадаа өөрынгөө орон дотороо колонизаторнуудые түргэнөөр намнахын түлөө үнэн зүб тэмсэлдэнь, хүсэд бэеэ даанхай байдал болон эрхэ сүлөө туйлахадань Анголын арадта туһалха ябадал болоно.

Асуудал: Перугэй «Корреo» газетын корреспондент Херман Карнеро Роке нигэжэ асууна: Латиин Америкын арадуудай сүлөөрэлтын тэмсэлдэй дэлгэрхэ бүринь эбтэйгээр зэргэ оршон байлга бэхижэхэ гэһэн дэ Та этигэнэ гүт?

Н. С. Хрущев: Колониальна дарлалта доро байһан арадуудай гү, али монополис капиталай эзэрхэжэ байһан оронууд доторхи ажалшадай сүлөөрэлтын тэмсэл болон элдэб социальна байгуулалтатай гүрэнүүдэй эбтэйгээр зэргэ оршон байха гээшэ тад ондоо ойлгомжонууд мүн, эдэниие холихо болохогүй. Заримашуул эбтэйгээр зэргэ оршон байха гэһэн лозунгые хазагайруулха, тэрээниие өөрынгөө зорилгоор ашаглаха һанаатай байдаг. Эбтэйгээр зэргэ оршон байха гээшэ өөһэдынгөө богоолшологшодто эсэргүү, мүлжэгшэдтэ эсэргүү сүлөөрэлтынгөө тэмсэлые арадууд болюулха ёһотой гэһэн удхатай гэжэ харуулхые тэдэнэр һэдэдэг. Энэ хадаа бүдүүлиг хазагайруулга мүн. Монополис капиталда эсэргүү ажалшадай ангиин тэмсэлые һуларуулха, империалистнуудта болон колонизаторнуудта эсэргүү арадуудай сүлөөрэлтын тэмсэлые һуларуулха һанаатай хүнүүд лэ иимэ юумые хэдэг байна.

Эбтэйгээр зэргэ оршон байха гэһэн ойлгомжо хадаа элдэб социальна байгуулалтатай гүрэнүүдэй хоорондохи харилсаае тодорхойлно.

Эбтэйгээр зэргэ оршон байлгын гол ёһо Советскэ Союзай гадаадын политикын үндэһэ һуури мүн болоно. Бидэнэр уласхоорондын арсалдаата асуудалнуудые эбтэйгээр зэргэ оршон байлгын Ленинэй зааһан гуримай үндэһэ һуури дээрэ хэлсээ хэхэ аргаар шиидхэхэ гэжэ оролдонобди. Гадаадын иимэ политика хадаа мүнөө үеын иимэ эрхэ байдалда гансахан лэ зүб политика мүн гэжэ бидэнэр этигэнэбди, тиин бидэнэр энэ шугамые шангаар баримталхабди.

Элдэб социальна байгуулалтатай гүрэнүүдэй хоорондо эбтэйгээр зэргэ оршон байха гээшэ шухала, болоожо болохомоор зүйл мүн. Зүгөөр энэ хадаа мүлжэгдэнги арадууд болон тэдэнэрэй гадаадын богоолшологшодой хоорондо гү, али ажалшадай болон тэдэнэрые мүлжэгшэдэй хоорондо эбтэйгээр зэргэ оршон байха гэһэн зүйл оройдоошье бэшэ байна. Энэ ушарта үгээ ойлголсолго байжа болохогүй, эбтээ оролго байжа болохогүй. Юундэб гэхэдэ арад бүхэн гадаадын богоолшологшодые намнахын түлөө гү, али дотоодын богоолшологшодой эзэрхэлгые унагаахын түлөө сүлөөрэлтын тэмсэл хэхэ нангин эрхэтэй байна бшуу.

Бидэнэр ниитын-политическэ элдэб журамуудтай гүрэнүүдэй эбтэйгээр зэргэ оршон байхынь түлөө оролдонобди. Зүгөөр нүгөө талаһаа бидэнэр өөрынгөө бэеэ даанхай байдалай түлөө тэмсэжэ байгаа, өөрыгөө сүлөөлхын түлөө тэмсэжэ байгаа арадуудта дэмжэлгэ үзүүлнэбди. Энээн дотор таарахагүй ямаршье зүйл байхагүй.

Жэшээлхэдэ, Советскэ Союз Англитай өөрынгөө харилсаануудые эбтэйгээр зэргэ оршон байлгын үндэһэ һуури дээрэ байгуулна. Зүгөөр энэ хадаа бусад арадуудые колониальна ёһоор эзэрхэлгээ хуушанай гү, али шэнэ, зарим тэды далда түхэлтэйгөөр бүтэн үлөөхэ гэжэ оролдожо байһан Англиин империализмын политикатай бидэнэр эбсэжэ шадахабди гэһэн удхатай бэшэ.

Советскэ Союз Англитай эбтэйгээр зэргэ оршон байхые оролдоно. Зүгөөр тиихэ зуураа бидэнэр нигэжэ хэлэнэбди: Англиин империалистнуудай байгуулһан Малайзи гээшэ хуушанай колонизаторскэ политикын миил шэнэ түхэл маяг мүн болоно. Англиин империалистнууд Зүүн-Урда Азида өөрынгөө колониальна эзэрхэлгые бүтэн үлөөхэ һанаатай. Тиимэһээ тэдэнэр энэ гүрэниие байгуулаад, энэ оршондо урданайнгаа политикые шэнэ гаршагтайгаар үргэлжэлүүлхын тулада гаршагыень һэлгэхэ һанаатай. Энээндэ эсэргүүсэхэдээ, иимэ империалис, колонизатор удхатай политикада эсэргүү тэмсэхэдээ арадууд зүб юумэ хэнэ.

Асуудал: Хэблэлэй хүдэлмэрилэгшэдэй Аргентинын Федерациин секретарь «Кларин» газетын редактор Хосами Эдуардо нигэжэ бэшэнэ: Хоёр оронуудай хоорондохи һайн харилсаануудта һаад хэдэг Аргентинын политическэ ажал ябуулагшадай гэмээр һүүлэй жэлнүүдтэ Аргентинын болон Советскэ Союзай, бусад социалис гүрэнүүдэй хоорондохи харилсаанууд муудашоо. Аргентинын шэнэ правительствэтай эдэ харилсаануудые һайжаруулхын тулада Советскэ правительство саашадаа ямар бодол хараалнаб?

Н. С. Хрущев: Үнэхөөрөөшье, Советскэ Союзһаа дулдыдаагүй шалтагаанаар һүүлэй жэлнүүдтэ совет-аргентинскэ харилсаанууд хүгжөөгдөөгүй.

Манай оронуудай хоорондо бүхы талын хани харилсаа тогтоохын тулада бүхы эрхэ байдал бии гэжэ бидэнэр тоолонобди. Мүн 1953 оной совет-аргентинскэ худалдаа наймаанай хэлсээн экономическа холбоонуудые хүгжөөлгын муу бэшэ үндэһэ һуури байһан юм. Аргентинын газаашань гаргадаг заншалта зүйлнүүдтэ андалдаан болгон Советскэ Союзай машинын түхеэрэлгэнүүдые, прокат болон бусад промышленна зүйлнүүдые үргэнөөр үгэхэ тухай энэ хэлсээн хараалһан байгаа. 1962 оной май соо Аргентинэ өөрын талаһаа энэ хэлсээнэй хүсые болюулһаниинь халагламаар.

Мүнөө үедэ бүгэдэ ниитын һунгалтануудай эсэстэ Аргентинэдэ президент Артуро Ильина гэгшын толгойлдог шэнэ правительство хуули засагые гартаа абаа. Бүхы оронуудтай холбоонуудые бэхижүүлгэдэ, үргэдхэлгэдэ зорюулагдаһан политика правительствэмни ябуулха гэжэ Аргентинын шэнэ президент мэдүүлээ.

Советскэ правительство президентын энэ хараалалжые амаршална, манай оронуудай хоорондо хани барисаанай, бэе бэеэ ойлголсолгын, экономическа хани барисаанай харилсаанууд хүгжэхэ бээзэ гэжэ найдана.

Асуудал: Бразилиин журналист Фредерико Мораис нигэжэ асууна: Харша хүсэнүүдэй бии байһан минии орон доторхи дотоодын политическэ бэрхэшээлтэ байдалые харада абажа, Бразили Советскэ Союз хоёрой хоорондо худалдаа наймаанай хэлсээ үргэдхэхэ арга боломжонууд тухай Та юу бодонот? Танай һанахада, тиимэ худалдаа наймаанай эсэстэ хоёр тала ямар һайн юумэ абажа шадаха байнаб?

Н. С. Хрущев: Мүнөө үедэ совет-бразильскэ харилсаанууд һайнаар хүгжэжэ байна.

Уласхоорондын хэдэ хэдэн асуудалнуудаар Бразили Советскэ Союз хоёрой хараа бодолнууд дүтэрхэй гү, али таараладанги байна. Нэн түрүүндэ энэ хадаа мүнөө үеын тон ехэ асуудалнууд мүн болохо элдэб

социальна журамтай гүрэн
тэйгээр зэргэ оршон байлг
тикын үндэһэ һуури дээр
дай хоорондо эб найрамда
жүүлхэ, буу зэбсэг бүгэд
рээ хүсэд хураах, дайн с
ноxo ябадалые хорихо, яд
шалгануудые хорихо, ко
мын үлэгдэлнүүдые усадх
бусад асуудалнуудта хаба

СССР-эй болон Бразили
шань гаргадаг заншалта з
нуудые абаха гэһэн хоёр
оролдолго тэдэнэй хоорон
даа наймаанай холбоо хү
таатай зохид хараа түсэб
гоно. Тусхайлбал, энэнь 1
апрелиин 20-до СССР Бр
рой хоорондо баталагдаһан
наймаанай удаан болзорто
дотор харагдана. 196
онуудта бодото дээрэ хамт
һан эд бараанай эрьесэтэ
бал, гурбан жэлэй турша
раанай эрьесые тухайлхад
ехэ болгохо гэжэ энэ хэл
раална. Энэ хадаа һайн эх
гэжэ һананаб.

Асуудалнууд: Уласхооро
мунис хүдэлөөн доторхи
нууд тушаа, Советскэ Сою
мунис партиин болон Хита
мунис партиин хоорондохи
Союзай болон Хитадай Ара
публикын хоорондохи хар
тушаа **хэдэн асуудалнууд**
бал, Бразилиин, Кениин, К
журналистнуудһаа ороо.

Н. С. Хрушев: Хитадай
нис партиин болон ахаду
партинуудай хоорондо, ул
дын коммунис хүдэлөөн д
хэн арсалдаанууд бии бол
һүүлэй үедэ Советскэ Сою
Хитадай Арадай Республик
хоорондо таарахагүй хар
бии болоһониинь бүгэдэндэ
Зүгөөр иимэ харилсаанууд
маар бэшэ, манай шаналх
болоно. Эдэ асуудалнууда
партиин, Советскэ правит
марксистско-ленинскэ бусад
нуудай документнүүд. Хитад
мунис партиин, Хитадай Ар
публикын правительствын
толилогдонхой.

Журналистнууд гэшэ
бэшэдэг бэшэ, мүн уншад
жэ, тэдэнэр эдэ докумен
танил гэжэ би һананаб.
энэ асуудалаар бии байһан
нуудай удхые хэлэһэнэй
тиин нэгэ хөөрэлдөөнэй үе
хойгоор хэлэхын ямаршье
ломжо үгы байна.

Бүхы социалис оронууд
далые, уласхоорондын
хүдэлөөнэй нэгэдэлые бэхи
тулада коммунис партинуу
рондохи арсалдаае болюул
социалис оронуудта, комму
хүдэлмэришэнэй партинууд
шухала юумэ болохо байт
бидэнэр тоолодог байгаабд
ношьебди.

Манай парти болон мар
ленинскэ бусад партинууд
оной Декларации дотор, 19
Мэдүүлгэ дотор — улас
коммунис болон хүдэлмэриш
дэлөөнэй хамтаараа зохёо
программна документнүүд
заагдаһан гол ёһоной хар
мууд дээрэ бата бэхеэр б
тадай хүтэлбэрилэгшэд эдэ
нуудай хараа шугам дээрэ
гэжэ тэрэншэлэн баталан ш

Хэрбээ иимэ юм һаань,
дээ эсэргүү юумэ хэлэхэ
һаа дээрэ бэшэ аал? Хэрб
рациин болон Мэдүүлгын з
баринуудые ойлгохо, тай
талаар ондо ондоо юумэ
һаань, ямар бодолой үлэ
байһан тухай үгэ хэлэхэ
Энээнэй түлөө ехэ болзор х
ажабайдал марксистско-лени
раа шугамаи зүб байһаниие
ха гэжэ бидэнэр һананабди.

Коммунис хүдэлөөн дотор
лис оронуудай хоорондохи
нууд дотор бии байһан
нууд коммунизмын дайса
найрамдалай хэрэгэй дайс
аатай зохид юумэ болоно.
тэдэнэрэй сэдьхэл ханааха
рамдалай болон социализмы
нарай урмыень хухалха гэ

Арсалдаануудые зайсуул
ксизм-ленинизмын гол
үндэһэ һуури дээрэ социа
нуудай, уласхоорондын
хүдэлөөнэй нэгэдэлые бэхи
тулада манай ленинскэ пар
юумэ хэдэг, хэхэншье.

Асуудал: Эквадорой
Мальдонадо Салесар нигэжэ
Би зарим совет уран зох
зохёолнуудые уншааб, гүрэ
гаандахи албан хойрог
тэндэ шангаар шүүмжэлэг
Албан хойрог ябадалтай
асуудалые гүрэн болон
парти яажа шиидхэдэг гэ

Н. С. Хрущев: Ямар на
дотор хүдэлмэришэн ангиин
арадай засаг түрые гартаа
дань, гүрэн түрые шэнэд
гуулха гэһэн онсо орёо, бэр
рилгонууд тэдэнэрэй урда
даг. Иимэ замаар ябаһан
энээниие өөрынгөө дүй дүр
рэһээ мэдэнэ. Иимэ юумые
гүй байһан арадууд,— бү
дууд иимэ замаар ябаха
бидэнэр этигэнэбди, — иимэ
шэалнүүдэй баһал ушарх

Хүдэлмэришэн анги хүсэ
гартаа абахадаа һайн бэ
кадрнуудгүй байдаг, гур
хилхэ дүршэлгүй байдаг. Э
шье ойлгосотой. Ямар нэгэ
талис орон дотор хүдэлм
ниие гүрэнэй хэрэгтэ хэ
гээшэ аал? Үгы байха.
нигэжэ хэлэдэг: энэш ш

(Түгэсхэлынь 4-дэхи

Комсомолой жэлэй олдо

Коммунис партиин үнэн сэхэ туһалагша, найдамтай халаан—ленинскэ комсомол мандаха болтогой!

(КПСС-эй ЦК-гай гаргаһан Уряануудһаа).

ЭСЭГЭНЭРЭЙНГЭЭ ҮРГЭҺЭН тугые ИЛАЛТАДА ХҮРГЭЕ!

...зурааша В. Ивановой плакат. ТАСС-ай фотохронико.

ХҮН БОЛОХО БАГАҺАА...

Энэ жэлэй таряа хуряалгын үедэ Мухар-Шэбэрэй залуу механизаторнуудай мүрысөөндэ Федор Иванов илажа, комсомолой комитедэй Хүндэлэлэй грамотада хүртөө. Нүхэр Иванов «С-3» комбайнаар 379 гектар хадажа, 5124 центнер орооһо таряа хуряагаа. «Забайкалец» колхозой комбайнер нүхэр И. Иванов 408 гектарһаа 4500 центнер орооһо суглуулжа, удаадахи һуурида гараа.

Аймагай залуу механизаторнуудай дундаһаа энэ жэлдэ 11 жэлэй һургуули дүүргэһэн хүбүүд мүн лэ ажалай жэшээ харуулһан байна. Жэшээлхэдэ, «Коммунизм» колхозой «С-6» комбайнай агрегатта Илья Челночков эсэгэтэеэ суг ажаллажа, 414 гектар таряа хуряалсаа. Болбосоролой аттестат абажа, дунда һургуули дүүргэхэдээ, олоһон мэргэжэлээрээ амжалтатайгаар хүдэлжэ, ажалай амта таниһан комсомол хүбүүн Ильягай ажабайдалда һая үшөө нэгэ хубилалта болобо. Сэрэгэй уялгата албанда ошохо наһаниинь хүсэжэ, сасуутан хүбүүдээрээ суг Мухар-Шэбэр тосхоной олон тоото ажалшадаар хани халуунаар үдэшэгдэн, ороноо хамгаалха арюун уялгаяа дүүргэхэеэ мордоо.

Һурахадаашье, ажаллахадаашье хамагай түрүү ябалсаһан Илья Челночков солдадшье болоходоо, ленинскэ комсомолец гэһэн нэрэ хүндэеэ бурил дээрэ үргэжэ ябахань дамжаггүй.

В. Галиндабаев.

Эдир наһанай эршэ ехэ

С. ИВАНОВ, ВЛКСМ-эй Буряадай обкомой секретарь

Бүхэсоюзна Ленинскэ Коммунис Залуушуулаймнай Союз түрэһөөр мүнөөдэр дүшэн табатай болобо. Дэлхэйн хүдэлмэришэн ангиин агуу ехэ вождь Владимир Ильич Ленинэй нэрэтэ комсомолые коммунистнуудай халаан, тэдэнэй удаадахи үе гэжэ дэмы бэшэ тоолодог юм.

Энэ жэлэймнай һайндэр урда урданайхиһаа илгаатай гэжэ хэлэхэдэ алдуугүй, яахадааб гэхэдэ, Коммунис партиин түүхэтэ XXII, мүн ВЛКСМ-эй XIV съезднүүдэй шиидхэбэринүүдээр зоригжоһон манай ороной залуу үетэн коммунис общество байгуулха хэрэгтээ шэнэ гайхамшагта илалтануудые туйлаад, тэрээн тухайгаа түрэл партидаа, Эхэ орондоо элидхэжэ байна бшуу. Манай залуушуулай иимэ асари ехэ илалтануудаар баясан, омогорхонгүй байхаар аал?!

Нёдондо жэл болоһон ВЛКСМ-эй арбан дүрбэдэхи съезд дээрэ үгэ хэлэхэдээ, Никита Сергеевич Хрущев: «Ажаһууха гээшэ ажал хэхэ гэһэн удхатай, ажаллаха гээшэ ажаһууха гэһэнтэй адлил!» — гэжэ заагаа һэм шуу. Энэ сэсэн мэргэн заабариинь совет залуушуул маша зүб ойлгоо. Тэрэнэйнь лэ гэршэ хадаа дүшэн табадахи жэлэйнтээ ойн баярые, Агууехэ Октябриин дүшэн зургаадахи жэлэй һайндэрые залуушуулаймнай ажалай амжалтаар угтажа байһан үшөр мүн болоно. Хараад үзэхэдэ, коммунис байгуулалтын эгээл шухала харюусалгатай газарнуудта зориг, хүсэн түгэс, эрэлхэг габьяада эрмэлзэдэг залуу, комсомол үетэн ябанал. Сибириин болон Украинын, холын Хойто зүгэй, Ураалай ударна барилганууд дээрэ комсомолой путёвкоор ерэһэн залуу һайн дуратан үдэр, һүниие мэдэнгүй ажаллажа, гэрэлтэ һайхан ерээдүйгөө дүтэлүүлнэл. Дорюун алхамта долоон жэлэйнгээ 160 гаран асари ехэ барилгануудые комсомолнай ударна гэжэ тоолоод, шефтээ абанхай.

Манай орденто Буряадай олон мянган залуу үетэн долоон жэлые түсэбһөөнь урид дүүргэхын түлөө унаһан малгайгаа абангүй тэмсэжэ байгаа бүхы ажалшадтаяа хамта ажахын шухала зорилгонуудые бэелүүлэлсэнэ. Коммунис ажалай түлөө дэлгэрһэн мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ ябалсажа, ажалай баатаршалта харуулхаһаа гадна, шэнэ хүниие хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ эршэмтэйгээр хабаадана.

Мүнөө Буряадай комсомолой зэргэдэ 14 мянган эдир хүбүүд, басагад тоологдоно. Тэдэнэй үльгэр домогто ажал хүдэлмэриин үрэ дүнгүүд ехэ. Жэшээлхэдэ, залуу барилгашадай халуун оролдолгын ашаар нооһо угааха фабрика бүтэһэн байна. Мүн Сэлэнгын ЦБК-гай, шэлэй заводые шэнэлэн хубилгаха барилгын управлениин болон ТЭЦ-эй барилгын управлениин комсомол-залуушуул ажалайнгаа амжалтаар республика соогоо суурхадаг юм. «Электромашина», локомотив-вагон заһабарилгын заводой болон Зэдын комбинадай залуу хүдэлмэришэд ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ хэрэгтэ эршэмтэйгээр оролсожо, түрүү аргануудые үйлэдбэридөө нэбтэрүүлнэ. Жэшээлхэдэ, Зэдын комбинадай залуу хүдэлмэришэд 9 һарын турша соо 167 уралан нарижуулхы болон ухаалан зохёохы дурадхалнуудые оруулжа, 70 мянган түхэриг гүрэнэй мүнгэ алмаа юм.

Республикымнай хүдөө нютагай залуушуул 7,5 миллион пүүдэй орондо 8,5 миллион пүүд таряа гүрэндөө тушаахын түлөө дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ ябалсаа. Тиин олон комсомолшууд баатар габьяата хэрэгүүдээрэ суурхаа юм.

Буряадай комсомол кукурузын үндэр ургаса туйлаха хэрэгые өөрынгөө ударна фронт гэжэ тоолонхой. Байгша он соо 33 мянга үлүүтэй гектар талмай дээрэ республикымнай залуу кукурузашад муу бэшэ ургаса ургуулһан байна. Түнхэнэй үйлэдбэриин управлениин «Саяанай» совхозой комсомол-залуушуулай звенонуудые даагшанар — Павел Аюшеев болон Даниил Ухеев гэгшэд жэлһээ жэлдэ гектар бүриин 400—500 центнер ногоон набша хуряадаг юм. Улаан-Үдын үйлэдбэриин управлениин «Дружба» колхозой звеньевой Максим Баннов тэдэнһээ гээгдэнэгүй.

Һаалишад, хонишод болон механизаторнуудай дунда залуушуул угаа олон. Тобшолон хэлэбэл, 10 мянга гаран комсомолшууд республикымнай хүдөө ажахын бүхы һалбаринуудта ажалладаг байна. Тэдэнэй олонхинь дунда һургуули түгэсхэһэн хүбүүд болон басагад юм.

Хүдөө нютагташье, городтошье замай залууршад болоһон түрүү залуушуул олон. Тэдэнэй тоодо бүд нэхэгшэ Нина Дружинина (нарин сэмбын фабрика), шлифовщик Закир Бикбаев («Электромашина» завод), шахтёр Валерий Можаров (Гусиноозерск хото), һаалишан Цырма Лыктыпова (Хориин үйлэдбэриин управлениин «Коммунизм» колхоз) болон бусад ороно.

Үйлэдбэриин доторой резервнүүдые олон хэрэглэхын түлөө болон шэнэ, элирүүлэгдээгүй арга боломжонуудые гүйсэдөөр, түргөөр ашаглахын түлөө дэлгэрһэн хүдэлөөндэ промышленность болон хүдөө ажахын түрүү залуушуул эршэмтэйгээр хабаадана. Энэ талаар манай республикын «Комсомолой прожекторэй» ажал хүдэлмэриие онсолон тэмдэглэхээр. Мухар-Шэбэрэй, Кабанскын үйлэдбэриин управленинүүдэй, Железнодорожно районой «Комсомолой прожекторнүүд» партийно-гүрэнэй хиналтын комитедүүдэй баруун гарынь болоһоор үнинэй.

Түрэл Коммунис партиимнай Центральна Комитедэй июниин Пленумэй түүхэтэ шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ хэрэгтэ манай республикын комсомолшууд өөһэдынгөө хубитые оруулжа эхилээ. Тэрэ зорилгоор ерээдүйн үетэниие хүмүүжүүлгэдэ онсо анхаралаа хандуулнабди, хандуулхашьебди.

Эдир наһанай эршэ ехэ гэжэ дэмы хэлсэдэггүй. Тиимэл хадань манай республикын комсомолшууд, залуушуул түрэл партиингаа XXII съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлгэдэ хүсэ шадалаа гамнахагүйнь лабтай.

Алексей БАДАЕВ

Түрэһэн үдэрөөрш, комсомол!

Түрэһэн үдэрөөрш,
Түрэһэн үдэрөөрш!
...мэн зоной амаршалта
...оностоно огсомоор.
Түрэһэн үдэрөөрш,
Түрэһэн үдэрөөрш!
...мэн зонтой амаршалнаб,
...рэл минии комсомол!
...рюун нангин зэргэдэш
...ар хори миллиомди.
...дэлхэ, амархадаа бидэ
...хюу зомди.
...сэгэнэрнай
...неэбхилгэ заяагаа манда.
...жабайдалай нюруунда
...лхалнабди энеэбхилһээр.
...аргал түхөөдэг
...абхалан энеэбхилгэ мандаг!
...адай шарайда
...ргышуу, сэсэглэһээр,
...неэбхилхэдэмнай
...неэбхилэг лэ хада хабсагай,
...н тайга,
...зар дайда.
...неэбхилхэдэмнай
...нилог лэ тодхор гай —
...хэл тахал,
...эсхэлэн байдал.
Комсомолой зэргэдэ
Хорёод миллиомди.
...рэхэһөө бидэ
...уша зомди.
...сэгэнэрнай
...уунуудые заяагаа манда.
...илнэбди ажалаа,
...үүргэнэбди дуу дуулаһаар.
...эхэдэ һэргээдэг
...ршэтэ дуунууд мандаг!
...ладые амжалтада
...ралһаар дуудаһаар,
...улахадамнай
...лаасаг лэ газар дэлхэй,
...йтэн замбуулин,
...нэй зүрхэн
...улахадамнай
...ололог эсэсээ хүлеэнхэй
...шуулай ордон,
...оолой гэрхэн...
Комсомолой зэргэдэ
Хорёод миллиомди.
...лдэ орохоһоо бидэ
...дэлмэришэ зомди.
...ана бэрхэшээл бэ,
...ана таһалдал бэ,
...мсытаа шуугаад лэ
...м оронобди.

Хаана барилга бэ,
Хаана тамаралга бэ,
Хайрсагаа бараад лэ
Тиишэ зоринобди.
Аймшагтай һалхин
Антарктикада үлеэнэ,
Шатана Кара-Кум,
Бусална далай...
Зоригтойшуулые тэндэ
Баатаршалга хүлеэнэ.
Антарктика, Кара-Кум,
Далайшье—манай!
Комсомолой зэргэдэ
Хорёод миллиомди.
Сэхыень хэлэхэдэ,
Эльбэтэй зомди.
Гараа үргэхэдэмнай,
Городууд бодошоно
Талада хээрэ.
Гараа үргэхэдэмнай,
Галнууд носошоно
Гол, мүрэн дээрэ.
Гараа үргэхэдэмнай,
Газар сэсэглэшэнэ.
Гараа үргэхэдэмнай,
Нефть сорьелшоно.
Ульгам экспрессүүд,
Хүлэгүүд мэтэ,
Урилдаанда зэһэшэнэ.
Мүнгэн ракетэнүүд
Годлинууд мэтэ,
Мүшэд тээшэ шэглэшэнэ.
Комсомолой зэргэдэ
Хорёод миллиомди.
Багжагар балсантай бидэ
Баатар зомди.
Урагшатай дабшанабди
Ильичэй зааһан замаар,
Коммунис партиингаа
Агууехэ программаар
Бүмбэрсэгэй шэг шарайе
Шэнэлһэнэймнай гэршэ:
Уг зорилго—коммунизм
Угаа холошье бэшэ.
Эсэгэнэрэй шуһан
Улаабхина тугуудтамнай,
Эсэгэнэрэй шуһан
Бурьялаа һудаһандамнай,
Эсэгэнэрэй захяа
Бэелүүлэгдэхэ ажалдамнай,
Эсэгэнэрэй уряа
Хүтэлнэ урагшамнай!

Залуу гарнууд, алтан гарнууд...

Хүйтэн Хойто далайн эрьеын Певек һууриһаа эхилээд, манай ороной эгээл урда захын хушуун болохо Кушка хүрэтэр, агууехэ Номгон океанай эрьенүүдһээ номин Балтика туласа — энэ ехэ газар дайда дээрэ хүн түрэлтэнэй ерээдүйн хүсэл — коммунизмын арюун гэрэлтэ ордон арад зоноймнай ажалша гараар бүтэнэ. Арбан долоон ондо революциин түлөө жагсажа, буугай сэмгэ адхаһан, хорёод оноор нюдаргашуулай урдаһаа зангидагдаһан, холын тайга соо Комсомольск-на-Амуре гэжэ эдир наһанай город бодхоолсоһон, Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай жэлнүүдтэ зэрлиг дайсадаа хюдалсаһан гарнуудтай хамта үшөө хүсэд холоогүй, боргожоогүйшье һаа, бахим бата, түрэл оронойнгоо ерээдүйе түгэс найдамтайгаар хорёод миллион уран гарнууд тэрэ ордониие барилсана. Тэрэ гарнуудай эзэд—сээжэдээ Ильичэй дүрэ шарайтай улаан биледүүдые хадагалһан, зоригтой омог, хүсэл эрмэлзэл түгэс зүрхэнүүдые сохилуулһан зон ха юм. Тэдэ комсомолшууд... Мүнөөдэр комсомолнай дүшэн табатай болобо. Дүшэн таба наһан гээшэ баһал залуу наһан шуу. Жэшээлхэдэ, СССР-эй Верховно Совейдэй 1443 депутадай аяар 808-ниинь 45-һаа доошо наһатай юм. Энэ баримтые хараадаа абахада, дүшэн таба наһанай залуунь арсашагүй, теэд комсомолнай хэдытэйшье болоо һаа, ходо доо эдир залуу зандаа үлэхэл ха юм. Тиимэл хадань, комсомол гэһэн үгэмнай бүхы дэлхэйн эдир наһанай һүр һүлдэ болонхойл. Тиимэл хадаа тэдэнэр ерээдүйн эзэд шуу.

Нёдондо апрельдэ болоһон ВЛКСМ-эй XIV съезд дээрэ Братска ГЭС-эй барилгашан Владимир Казимирчук совет залуушуулай энэ арюун һанал бодолые удхалан, иигэжэ хэлээ һэн: «Шэнэ ажабайдалай түлөө тэмсэлшэдэй түрүү зэргэдэ хододоо ябахабди, коммунизм байгуулхабди, тиигээд коммунизмын үедэ ажаһуухабди!».

Яаха аргагүй, зүб, гүн удхатай үгэнүүд.

Эдэ үгэнүүдые хэлэхэ эрхэтэй болохын тула манай комсомолой алхаһан шуһан, унтаагүй хоноһон һүнинүүд, дабагдаһан зам хэлэшэгүй ехэ, олон даа. Ленинэй комсомолой үбсүүндэ манай гүрэн түрын эгээл хүндэтэ табан орден ялардагынь дэмы бэшэ бшуу.

Комсомолой түүхэдэ батаар ороһон арбан дүрбэдэхи съездһээнь хойшо хоёр жэл болохоёо байна. Энэшье болзор соо залуу гарай бүтээһэн, залуу ухаанай зохёоһон, залуу хүсэлэй дэгдэһэн гайхамшагта баримтануудые тоолоод барахаар бэшэл!

Ленинскэ комсомолой хүмүүжүүлһэн үшөө дүрбэн баатарнууд замбуулин дайдын захагүй гүн руу шэглэжэ, Эхэ оронойнгоо, эдир үетэнэйнгөө алдар нэрые суурхуулаал. Тэдэнэй нэрэнүүд — Павел Попович, Андриян Николаев, Валерий Быковский, «Валя-«Чайка» гэжэ энхэргэнээр нэрлүүлдэг совет басаган Валентина Терешкова... Мүнөө бүхэли барилганууд комсомолой ударна барилга гэжэ тоологдон, тэндэ эдир зүрхэнүүд хатуужана, эрэлхэг баатаршалганууд түрэнэ. «Комсомолой прожекторэй» галнууд тэндэ барилга, холын фермэ, асари ехэ завод, аудиторинууд соогуур үдэр һүнигүй хурсаар яларна.

Бишыхан публицистикэ

Бүхы оронойнгоо залуушуултай, комсомолшуудтай хамта манай элдин Буряад оронойшье эдир наһатан ээм ээмээ түшэлсэн, эрмэлзэл түгэс урагшаа дабшана. Хэды олон малай фермэнүүдтэ залуу гарнууд габьяата хэрэгээ эрхилнэб. Сэлэнгэ, Борьёогон, Хори, Баргажанай уужам талаар ябахада, һаалишад, ухэршэд, хонишодой диилэнхинь лэ залуушуул, нэн түрүүн комсомолшууд байдаг шуу. Энэ намарай алтан таряанай түлөө гайхамшагта тэмсэлдэ мүн лэ комсомол-залуушуул шиидхэхы үүргэ дүүргээ гэжэ тэмдэглэхэдэ алдуу болохогүй. Жэшээлхэдэ, Кабанскын совхозой залуушуул болон комсомолшууд 12 агрегат эмхидхэжэ, өөһэдынгөө секретарьнарай ударидалга доро социалис мүрысөө дэлгэрүүлэн, эрхим амжалта туйлаа юм. Иван Бабинцевай агрегат 3500 үлүүтэй центнер орооһо таряа сохиһон байна. Тэдэнэртэ ВЛКСМ-эй үйлэдбэриин управлениин комитедэй дамжуулгын улаан вымпел, партийна комитедэй мүнгэн шан барюулагдаа. Республика соомнай иимэшүүл олон юм. Гүрэндэ ороохо таряа худалдаха социалис уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэһэнтэйнь дашарамдуулан, республикыемнай КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Совейдэй амаршалһан бэшэгэй мүнөө ерээд байхада, иимэ баатарлиг комсомол-залуушуулайнгаа түлөө омогорхонгүй байхаар аал?

Манай республикын промышленность, хүдөө ажахыда, барилгада — хаа хаанагүй — ажаллажа байгаа залуу үетэн, комсомолшуудай түрэл партиингаа хорин хоёрдохи съездын хараалһан түүхэтэ шиидхэбэринүүдые бэелүүлгэдэ хамаг хүсэ шадалаа цаашадаашье зорюулха байһандань һэжэг түрэнэгүйбди.

ВЛКСМ-эй XIV съезд дээрэ үгэ хэлэхэ зуураа, Никита Сергеевич Хрущев иигэжэ тэмдэглээ һэм шуу: «Манай парти залуу совет үетэнөө, Ленинэй комсомолоо эрдэм һургуулитай, ажал хэрэгтээ дуратай хүбүүд, басагад байхаһаа гадна, соёл сурталайнгаа талаар хатуужаһан, коммунис общество байгуулгые ажабайдалайнгаа зорилго болгоһон үетэн гэжэ лаб этигэдэг юм».

Эдэ үгэнүүд манай олон миллион совет залуушуулай, комсомолшуудай хүсэл бодолые гүн зүбөөр тодорхойлно гэжэ һанагдана. Энэнэй гэршэ хадаа — хаа хаанагүй — агуу ехэ Совет оронoймнай нютаг бүхэндэ — залуу гараараа, баатарлиг гараараа, алтан гараараа коммунизмын гэрэлтэ ордон бодхоожо байһан комсомол-залуушуул, тэдэнэй баатарлиг хэрэгүүд мүн болоно бшуу.

А. Жамбалдоржиев,
ВЛКСМ-эй Буряадай обкомой гэшүүн.

Иимэ залуушуул манда биил!

Комсомол хабаяа харуулан...

Үрзанда хабар Эгэтын адагай дунда һургуули дүүргэһэн хүбүүд, басагад эүгэдөөрөө түрэл колхозуудтаа ошожо, бодото ажал дээрэ хүдэлөөгэһэн үрээ гаргаһан юм. Тэрэниие үүсхэгшэдэй нэгэн Цырма Лыктыпова мүнөө Хориин үйлэдбэриин управлениин «Коммунизм» колхозой һаалишанаар хоёрдохи жэлээ хүдэлжэ байна.

Һаалишанай харюусалгатай мэргэжэлые шудалха хэрэгтэнь түрүүшээр тудаһан бэрхэшээлые зоримгойгоор, нэтэрүү үсэдөөр дабан, Цырма басаган ажалай дадал дуршалтай боложо, хорёод-гушаад жэлдэ хүдэлжэ ябаһан хуушанай һаалишадай этигэл найдабарида, баяр баясхаланда уданшьегүй хүртэжэ эхилээ һэн.

Налгай илдам зантай, зориһон, шудалһан юумэндээ абьяастай, шуран шумууһан Цырма энэ жэлэй эхинһээ хойшо нэгэ гүүртэдэ суг ажаллаdаг эгэшэ нүхэдөө ахижа эхилээд, хабар тээшээ колхоз соогоо түрүүлбэ гүүлһээр байтараа, хахад жэлэй дүнгөөр бүхы Хориин үйлэдбэриин управлениин һаалишадые оройлжо гараба. Мүнөө юһэ һарын дүнгөөр нүхэр Лыктыпова һаамхай үнеэн бүриһөө 2050 литр һү һаагаад байна. Жэлэй түгэстэр үшөө 600 литрһээ бага бэшэ һү һаахаб гэжэ шэнэ социалис уялга абанхай.

Цырма басаган ганса өөрынгөө ажал хараад ябадаггүй, харин хамта хүдэлдэг нүхэдтөө, колхозойнгоо комсомолой организациин хүдэлмэридэ хододоо анхарал хандуулдаг, ниитын хэрэгэй түлөө халуун оролдолго, үүсхэл гаргадаг юм. Тодолон хэлэбэл, Баруун-Ульдэргынгээ һаалиин гүүртэдэ агитатораар хүдэлнэ. Эрдэм һургуулиараа, ажал хэрэгээрээ уридлаһан Цырма басаганайнгаа хэлэһэн, ойлгуулһан юумые нүхэдынь тон анхаралтайгаар хүлеэн абадаг, үүсхэһэн хэрэгыень халуунаар дэмжэдэг юм.

Һаяшаг залуу һаалишанайнгаа дурадхалаар тус гүүртын һаалишад коммунис ажалай бригадын түлөө мүрысөөндэ орожо, дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялга абаба. Коммунис ёһоор ажаллаха, ажаһууха, һуралсаха гэһэн зорилгоёо гүүртынхид бодото дээрэнь бэелүүлхын тула эдэбхитэйгээр тэмсэжэ эхилээ. Үбэлэй үедэ шэнэ түрэһэн үнеэн бүхэнһөө 9—10 литрһээ бага бэшэ һү һаана.

Гүүртэ дээрэ тогтоогдоһон ажалай түрүү дүй дуршал шудалха һургуулиин хоёрдохи хэшээлээ һаяхан үнгэргэбэ. Тэндэ бүхы һаалишад һуралсана. Тэдэнэр нэн түрүүндэ искусственна аргаар үнеэдые үрежүүлжэ һураха, тиигэжэ һаалишан бүхэн техник-осеменатор гэжэ мэргэжэлтэй болохонь. Цырма басаганай халуун хабаадалгатайгаар эмхидхэгдэһэн гүүртын улаан булан гансашье хэшээл үнгэргэхэдэ бэшэ, мүн бусад ниитэ хэмжээ ябуулгануудые эмхидхэхэдэ таатай зохид юм.

Эрхим ажалаараа хүндэтэй болоһон Цырма Ринчиновна Лыктыпова колхозойнгоо комсомолой эмхиие Хориин үйлэдбэриин управлениин комсомолшуудай ээлжээтэ конференцидэ тээсгэн түлөөлөө һэн, тэндэһээ областной комсомольско конференциин делегат болгогдожо һунгагдаа. Иимэ ехэ этигэл найдабарида нүхэр Лыктыпова хүртэхэ ёһоороо хүртөө.

— Ажалай арюун замда намайе ашата совет һургуулим, түрэл һайхан комсомолни оруулаа. Эхин амжалтаа улам арьбадхан, гэрэлтэ ерээдүйе байгуулагшадтай зэргэ ябалсаха гэһэн хүсэлһөө ондоо юун үнэтэй байхаб даа. Энэл һанал намайе зоригжуулна, ажалай амжалтада хүтэлнэ,— гэжэ Цырма Лыктыпова хөөрэдэг юм.

Г. Очирова.

РЕПОРТАЖ

Ажалша зургаан залуушуул

...ЛТАЙ НЮТАГАЙ зүүн урдахана «Победитель» гэжэ ...ндо «Знамя Ленина» колхо... һү һаалиин 2-дохи фермын ...ууд холоһоо тобойлдон ха... байдаг юм.

...эб эмхитэй, ажал хүдэл...өө абьяастай зургаан за... хүбүүд, басагад хүдэлдэг. ...н һаалишад, малшад жэлэй ... усть-лабинхидай үүсхэл ...н, дээшэлүүлэгдэһэн социа... уялга абаа һэн. Эдэнэр шэнэ ...н гунжадые тушаажа аба..., үнеэн бүриһөө 1150 литр ...аха зорилго урдаа табяа бэ... Хараалһан зорилгоёо дүүргэ... тулада ехэхэн оролдосотой... ажаллаа гэжэ тэмдэглэхэ ...тэй.

...ной хэлсэдэгээр, толгойгоо ...үргэхэ тухагүй ажаллаһаар ...нь, үдэрнүүд хойно хойно... ...барилдан үнгэржэ, жэлэй ...шын хахадшье дүүрэшэбэ. ...фермэ хахад жэлэйнгээ даа...эрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэ... ...онхи һаалишадынь амжал...дые туйлаа. Һаалишан хү... Александр Рымарев зургаа ... соо гунжад, дунжэдэйнгөө ...бүриһөөнь 890 килограмм һү ...а һэн. Ленинскэ комсомолой ... Галина Васильева, Евдо... Мальцева болон Иван Минаев ... тус тустаа 800—800 ша... килограмм һү һааһан байна. ...рбэн һаалишад хахад жэ... хүдэлмэриин дүнгүүдээр шаг... хүртэжэ, колхозой правлени болон партийна комитедэй зүгһөө 50—50 түхэриг шан абаа. Мүн «Мүрысөөндэ илагша» гэһэн бэшэгүүдтэй вымпелнүүд тэдэндэ барюулагдаа.

Энэ фермынхид туйлаһан амжалтаараа һанаагаа амарнагүй. Агуу ехэ Октябриин һайндэрэй урда тээхи ажалай вахтада жагсаха зуураа, һү һааха жэлэйнгээ түсэбые декабрь болотор дүүргэхэ гэжэ шиидээ.

Сагайшье түргэн ошохо гээшэнь аргагүй. Халуун дулаан зунай саг үнгэржэ, намжаа һэрюун намарнайшье ходорхо тээшээ болоод, өөрынгөө эрхые айлшан үбэлдэ тушаахаяа бэлдэжэ эхилбэ. Энээниие мэдүүлһэндэл, уула хадын оройгоор хярмаг саһан сайран харагдадаг болоо. Тиимэһээ үбэлжэлгэдөө бэлдэхэ хэрэгтэй. Малайнгаа дал хашаа заһабарилха, дулаалха, һолоомо, зелёнкоёо газаагаа зөөхэ. Хүйтэн болобо гээд, һү һаалтаяа доошолуулхагүйе оролдохо ёһотой ха юм. Эдэ бүгэдые хараада абан, залуу малшад яһала һайнаар ажаллажа, муу бэшэ үрэ дүн туйлана. Жэшээнь, мүнөө жэлэй үнгэрһэн 9 һарын туршада эндэхи һаалишад гол түлэб бултадаа үнеэн бүриһөө 1270—1300 гаран килограмм һү һаанхай. Эдэ үдэрнүүдтэшье үнеэдэйнгээ һү шэмэ доошолуулнагүй. Үглөөнэй һаалгын һүүлээр хоёр хүниинь хашаа хорёогоо заһабарилхаяа үлөөд, бэшэниинь үбһэ һолоомо, зелёнкоёо поли дээрэһээ зөөжэ, байра дээрээ асарха, түлеэ залһаяа бэлдэхэеэ гарадаг заншалтай.

Би һАЯХАН тус фермынхидэй ажал хүдэлмэритэй танилсажа ерээ һэм. Тэрэ үдэр Иван Минаев Евдокия Мальцева хоёр малайнгаа хото хорёо заһажа байбад.

—Малшан хүн гээшэмнай абаһаар хото хорёогоо өөрөө бараад, түхеэрээдхихэ гар дүйтэй, дархан байха ёһотой ха юм,— гээд Иван хөөрэнэ.

— Харин би эндэ хажуутаарнь һаалта хээшэн байлсанаб,—гээд, Евдокия энеэбхилнэ.

— Зай, Дуся, болил даа. Ши минии багшамни гээшэ аабзаш даа,—гээд, Иван хажуу тээһээнь дугараадхина.

Эдэ һүүлшын үгэнүүдээ Иван ехэл дулаанаар хэлэнэ хэбэртэй. Юуб гэхэдэ, 1961 оной январь һарада Иван Минаев 17 үнеэ тушаажа абаһан юм. Наһан соогоо үнеэдые һаажа үзөөгүй эрэ хүнэй һаалишан болоод байхадань, түрүүшээр түгшүүрилтэйшье байгаа һааб даа. Һаалишадай өөһэдынгөө үнеэдые һаажа дүүргэхэдэ, Иван гурбадахи үнеэгээ һая шоборжо һуугша һэн. Теэд Евдокия басаган тон ханамжатайгаар, нүхэрэй ёһоор Иванда туһалжа, заримдаа үнеэдыень һаалсажа үгэхэһөө эхилээд, һаалишанай ажалай онол аргатай танилсуулаа юм. Тэрэ сагһаа хойшо эдэ нүхэднай эбтэй эетэй, ходол суггаа хүдэлдэг болонхой. Ажалайнгаашье амжалта адляар хубаажа ябадаг зон. Иван Минаев 1962 ондо Москва ошожо, выставкэдэ хабаадаһан, харин Евдокия басаган олохон шанда хүртэһэн байха.

Итгэжэ хөөрэлдэһөөр байтарнай, гурбан ашаатай тэргэ морин фермын хажууда ерэжэ зогсобо. Түрүүшын тэргэһээ залуу хүбүүн һурэжэ бууба. Танилсабабди. Энэмнай һаалишан Александр Рымарев байгаа.

— Үбэлнай ойртожо байна,— гээд хүбүүн хөөрэнэ,— һолоомо, зелёнко болон бусад тэжээлээ эртээнһээ зөөжэ абаагүйдэмнай аргагүй болоо. Үбэлэй хүйтэндэ тэрэниие зөөжэ байха аалши? Сүлөө тухашье болохогүй ха юм.

Ерэгшэ нүхэднай ашаагаа буулгажархёод, мориндоо мордожо, дахин поли тээшээ гүйлгэлдэбэ.

Фермэһээ бусаха дээрээ һү һааха жэлэйнгээ уялга болзорһоонь урид дүүргэжэ шадаха гээшэ гүт гэжэ асуубаб. Өөрынгөө, мүн нүхэдэйнгөө зүгһөө Иван Минаев тобшохоноор иигэжэ харюусаба:

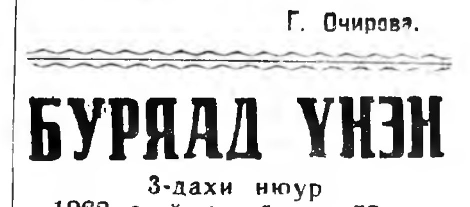
— Дүүргэхэбди.

Л. ГОМБОЕВ.

Мухар-Шэбэрэй үйлэдбэриин управлени.

Түмэр замай Улаан-Үдын отделениин Горхоной депогой машинист Владимир Оглы гэгшын ударидадаг комсомол-залуушуулай локомотивай экипаж Октябриин һайндэрэй урда тээхи социалис мүрысөөндэ илажа гараба. Тэдэнэй ажалладаг локомотив гүрэнэй комиссиин шалгалтаар онсо һайн сэгнэлтэ абаа. Зураг дээрэ: (зүүн гарһаа) локомотивай экипажай машинист Владимир Оглы, кочегар Анатолий Данилов, туһалагша машинист Виктор Шумихин.

Ф. СОРОКИНОЙ фото.

Журналистнарай бүхэдэлхэйн гурбадахи уулзалгада хабаадагшадтай 1963 оной октябриин 25-да

нүхэр Н. С. ХРУЩЕВОЙ хэһэн хөөрэлдөөн

(*Түгэсхэл. Эхининь 1, 2-дохи нюурта*)

да ойлгогдохо хэрэг бэшэ, иимэ асуудалнуудые шиидхэмээр тусхай бэлэдхэлтэй хүнүүд бии юм.

Тиимэһээ хуули засагые гартаа абаад, хүдэлмэришэн анги гүрэниие хүтэлбэрилхэ өөрын кадрнуудые, промышленность хүтэлбэрилхэ өөрын кадрнуудые бии болгохо, эрдэм ухаанай өөрын кадрнуудые бии болгохо, өөрын техническэ интеллигенци бии болгохо, творческо интеллигенциин, уран зохёолшодой, журналистнуудай өөрын кадрнуудые бии болгохо зэргэтэй. Үнэхөөрөө өөрын кадрнуудые, тайлбарилан хэлэбэл, мүлжэгшэдтэ бэшэ, харин хүдэлмэришэн ангида, ажалшадта алба хэдэг кадрнуудые бии болгохо ёһотой.

Капиталис оронууд дотор буржуази, жэшээлхэдэ, таанар шэнги ажалтай—журналистые тэдхэдэг, тэрэниие һайханаар хардагайнь түлөө тэдхэдэг бэшэ, харин капиталистнуудай, помещигүүдэй ангида тэдэ журналистнуудай үнэн сэхээр алба хэхынь тулада тэдхэдэг юм. Тиимэ хүнүүдэй ухаан бодолые хүдэлмэришэн ангиин хуули засаг абаһанай һүүлээр хубилгаха гээшэ балайшье бэлэн бэшэ байна.

Гүрэниие ударидаха хэрэгые гартаа абаад, хүдэлмэришэн анги, ажалшад өөһэдынгөө дундаһаа шэнэ кадрнуудые дэбжүүлдэг. Өөр тухайгаа хэлэхэдэ аягүй юм гэлсэдэг. Би энээниие зүбшөөнэб. Зүгөөр би иимэ юумэ хэлэхэ гэжэ шиидээб, тэрэнэй түлөө намайе хатуугаар шүүмжэлхэгүй бэзэт гэжэ найданаб. Эгээлэй хүдэлмэришэн, урдань тарялан байһан намайе Коммунис парти, совет арад дээдэ тушаалда дэбжүүлээ. Мүнөө би хүдэлмэришэн бэшэ, Донбассай шахтёр бэшэ, харин хүсэн түгэлдэр гүрэнэй—Агууехэ Советскэ Союзай правительствые толгойлогшо таанартай уулзажа байнаб. **(Нэрьемэ альга ташалга).** Манай орон дотор арадай дундаһаа гараһан хүнүүд хүтэлбэрилхы тушаалнуудта байдаг юм.

Үмхирэн һалажа байгаа капиталистнуудай, помещигүүдэй анги хосорно, үжэжэ һалана, үжэжэ һалахадаа өөрынгөө муухай үнэр халдаана. Тиимэһээ социалис революциин илаһанай һүүлээр үнихэн сагай турша соо шэнэ общиествын хүнүүдтэ буржуазна һанал бодолой хойшолонгууд үлэнэ. Эгээн түрүү анги болохо хүдэлмэришэн ангиин зэргэдэшье ниитын ажабайдалай үзэгдэлнүүдые буржуазна удхатайгаар ойлгодог зүйлнүүд бии байдаг. Граждан дайнай үедэ Улаан Армида эсэргүү сагаан гвардеецүүдэй талада дайлалдажа байһан буруу үзэлтэй болоһон хүдэлмэришэдые би хараа һэм.

Шэнэ, социалис гүрэниие байгуулха, оронoй ажахые шэнэ үндэһэ һуури дээрэ байгуулха, гүрэн түрэ байтуулха, тэрэнэй бүхы зургаануудые һайнаар хүдэлмэрилүүлхэ гээшэ орёо бэрхэтэй, уни удаан сагай хэрэг мүн. Шэнэ общество байгуулгын эгээн хүшэр хүндэ зорилго хадаа хүнүүдэй ухаан бодолдо үлэһэн үнгэрһэн сагай үлэгдэлнүүдые усадхаха ябадал болоно гээшэ ха. Хүнүүдэй ухаан бодолые хубилгаһанда орходоо орон доторхи социально-экономическа байдалые хубилгахада хүнгэн байха. Манай парти, совет арад унагаагдаһан, бута сохигдоһон байгуулалтын үг залгамжалга мүн болохо буржуазна үлэгдэлнүүдые хайр гамгүйгөөр сохино. Бидэнэр үнгэрһэн сагай үлэгдэлые элирүүлхэһээ айнагүйбди. Юундэб гэхэдэ тэдэниие элирүүлхэдээл, амжалтатайгаар үндэһэаринь һалгаажа болоно.

Үнгэрһэн сагай эгээн хүндэ үлэгдэлнүүдэй нэгэниинь албан хойрог заншал мүн болоно. Энэ хорото ябадалтай тэмсэхын тулада гансал захирганай хэмжээ абаха гээшэ бага байна, тиибэшье захирганай хэмжээ абаха шухала. Зүгөөр албан хойрог ябадалые түрмэдэ хаахагүйш. Албан хойрог ябадалда эсэргүү тэмсэхэ гээшэ нэн түрүүндэ албан хойрог хүнэй ухаан бодолтой тэмсэхэ ябадал болоно. Бидэнэр албан хойрог ябадалые усадхахын түлөө захиргаануудай хэмжээнүүдээр, хүмүүжүүлгын аргааршье шүүмжэлхэ, өөрыгөө шүүмжэлхэ аргааршье эрид шууд тэмсэнэбди, тэмсэхэшье байхабди. Энэ тэмсэл дотор литература болон хэблэлэй хурса зэбсэг хэрэглэнэбди. Албан хойрог ябадалтай тэмсэхэдэ шүүмжэлгэ, өөрыгөө шүүмжэлгэ гээшэ найдабаритай зэбсэг мүн. Энэ асуудалаар хэлэхэ юумэн нигээд дүүрээ гээшэ ха. **(Нэрьемэ альга ташалга).**

Асуудал. Хилын саанаһаа Советскэ Союзай ороохо таряа худалдажа абаһантай холбуулан, баруун оронуудай хэблэлдэ элдэб янзын мэдээсэлнүүд гаранхай. Ороохо таряа ямар шалтагаанаар худалдажа абтаһан тухай түрүүлэгшэ Хрущев юун гэжэ хэлэхэ байнат? гэжэ Канадын журналистка **Шарлотта Ганьон** асууна.

Н. С. Хрущев. Эгээн түрүүн нигэжэ хэлэхэ хэрэгтэй байна. Капиталис оронуудһаа шэниисэ худалдан абажа байгаа хадаа мүнөө жэлдэ өөһэдымнай шэниисэ дуталдана гээшэ ааб даа. Хэрбээ өөһэдөө хүсэд хүрэхөөр шэниисэтэй байгаа һаа, худалдан абахагүй байгаа бэзэбди. Шэниисэ худалдажа абаһантаймнай дашарамдуулан, баруун оронуудай хэблэлдэ үсөөн бэшэ худал хуурмаг статьянууд толилогдонхой. Иигэжэ капиталис оронойхидой болон тэдэнэй хэблэлэй хороор хашхаралдалганиинь өөһэдтэнь муугаар дүүрэхэ байха. Манай шэниисэ худалдажа абаһан тухай тэдэнэр шуугалдажа, хүхилдэжэ байг. Зүгөөр бахардаһандаа диилдээд, тэдэнэр ара гэдэргээ шалбааг шабар уруу үбшэнтэйгөөр тарайха байха.

Энэ жэлдэ манай эндэ яахадаа шэниисэ дуталдаха болооб гэхэдэ, сагай уларил яаха аргагүй таарамжагүй байгаа. Энэ жэлэй үбэл ехэ хүйтэн аад, шэрүүн һалхи шуургатай байба. Ушар иимэһээ олохон районуудта намарай ургамалнууд үхөө. Намарай ургамалнууд гээшэ юуб, саһагүй, хүйтэн үбэл болоходо, тэдээндэ ямар аюул тохёолдоноб гэжэ таанарай дундаһаа заримантнай мэдэнэ ёһотой. Иимэ дээрэһээ ургасамнай бага болоо. Зарим нэгэн газарнуудта намарай гарилгые хуряангүйгөөр дээрэһээнь хабар тариха баатай болоо һэмди. Манай олохон районуудта намарай ургамалнууд хабарайхиһаа ехэ ургаса үгэдэг ха юм.

Тэрээнһээ гадна, энэ жэлэй зун шииг нойтогүй аад, ехэ халуун байгаа. Сибириин болон Казахстанай нэмжээ ехэ шэнэ газарнууд, мүн тэрэшэлэн оронoймнай европейскэ хубиин зүгөөргүй ехэ тала дайда үзэгдөө дуулдаагүйгөөр гандаа. Эгээл энээн дээрэһээ мүнөө жэлдэ манай орон дотор шэниисэ дуталдана.

Иимэ асуудал табигдаһан байгаа: орон дотороо энэ жэлдэ хуряагдаха ороохо таряа хараадаа абажа, урданайнгаа нөөсэ дээрэ нэмээхэдээ, өөһэдынгөөшье хүсөөр гаралсаха байгаабди. Тэрэнэй тулада таряа талхаяа нягта наринаар, тусхай заабаряар хубаажа гаргашалха ушартай байгаа. Иигээдшье байгаа һаа, бидэнэр ямаршье үлэсхэлэндэ дайрагдахагүй һэмди. Манай арадай дадал болоһон шэниисэ, хара тариянда орходоо нэгэ бага шанараараа хүрэхэгүй аад, яһала шэмэтэй һайн бусадшье продуктнууд манайда яһала бии. Дээрэ хэлэгдээшэмнай нэгэ арга болохо байгаа.

Зүгөөр хүн зондоо хүндэ ушар тохёолдуулхагүйн түлөө бидэнэр ондоо арга шэлэжэ, капиталис оронуудай дэлгүүр дээрэһээ шэниисэ худалдажа абахаар шиидэһэн байнабди. Бидэнэр Канадаһаа 6 миллион 800 мянган тонно шэниисэ худалдажа абаабди. Мүн тэрэшэлэн Австралиһаа болон бусадшье зарим оронуудһаа Советскэ Союз ороохо таряа худалдажа абаһан байна. Румыниин нүхэдүүд дүрбэн зуун мянган тонно шэниисэ манда урилһаар үгөө. Мүнөө үедэ США-һаа шэниисэ худалдажа абаха тухай хэлсээнүүд хэгдэжэ байна. Тэндэһээ шэниисэ худалдажа абаха, үгыгөө үшөө хүсэд мэдэнэгүйбди. Хэрбээ америкынхид манда шэниисэ худалдахадаа, ямар нэгэн хашалта, хизаарлалта гаргаа гээшэ һаань, бидэнэр тэндэһээ шэниисэ абахагүйбди. Иимэ байнал даа.

Зүгөөр энэ үедэ бидэнэр ороохо таряа айхабтар гамтай наринаар гаргашалха болонобди. Бүхы байһан ороохо тарягаа зүбөөр хубаарилан гаргашалаа һаа, хүн зоноо яһала һайнаар хангажа шадахабди.

Хани нүхэд, һайдууд, мүнөө жэлэй хүшэр хүндэ хойшолонгуудые ерэхэ жэлдэ дабажа гарахын тула эрдэм ухаанай болон техникын туйлалтануудта түшэглэжэ, элдэб шухала хэмжээнүүдые абанхабди.

Өөһэдтөө хүсэд хүрэхэ ороохо тарияа саашадаа ямаршье эрхэ байдалда хуряажа абадаг байхын тула парти, правительство мүнөө үедэ хэдэ хэдэн хэмжээнүүдые бэелүүлжэ байна. Минеральна үтэгжүүлгэнүүдые ехээр үйлэдбэрилдэг болохын тула хүсэ шадалаа элсүүлнэбди. Мүнөө жэлдэ манай орон дотор 20 миллион тонно минеральна үтэгжүүлгэ үйлэдбэрилэн гаргагдаха байна. Энэ жэлдэ манай заводуудай үйлэдбэриин хүсые тухайлхада 8 миллион тонноор, харин ерэхэ жэлдэ үшөө 9 миллион тонноор ехэдхэхэ байнабди.

Минеральна үтэгжүүлгэ гаргадаг заводуудай үйлэдбэриин хүсэн 1965 ондо 35 миллион тонно гү, али үшөөншье ехэ болохо байха. Жэшээ болгон хэлэхэдэ, 1962 ондо США-да 35 миллион тонно минеральна үтэгжүүлгэ үйлэдбэрилэгдэһэн байгаа.

Партиин Центральна Комитедэй Пленум зарлахаар бэлэдхэл хэжэ байнабди. Тэрээн дээрэ химическэ промышленностиие түргэнөөр хүгжөөхэ тухай тодорхой хэмжээнүүд зохёогдохо юм.

Америкын хүдөө ажахын нэгэн «нюусань» юун байгааб гэхэдэ, США-да ороохото ургамалнуудта зүгөөргүй ехэ минеральна үтэгжүүлгэ оруулагдана. Мүнөө дээрээ манайда тиимэ юумэн байгаагүй. Ушар иимэһээ ургасамнай ехэнхидээ хура бороохо дулдыдадаг байна. «Тэнгэри дуугараагүй һаань, тарялан бурхандаа мүргэхэгүй» гэһэн хуушанай оньһон үгэ соохидол адли болоно ха юм. Ямар нэгэн аюулта ушарай тохёолдоходо, тарялан хүн бурханаа дурдадаг байгаал даа.

Байгаалиин элдэб уршагта үзэгдэлнүүдһээ дулдыданги байхаяа болижо, сагай уларилай ямаршье таарамжагүй байгаа һаань, тогтууритай һайн ургаса абадаг болохо зорилготойбди. Тиимэһээ эрдэм ухаанай туйлалтые, химиие, газар уһалалгые хүсэд дүүрэнээр хэрэглэхэ ёһотойбди.

Минеральна үтэгжүүлгэ үйлэдбэрилгые ехэ болгохотоёо хамта газар уһалалгые тон ехээр үргэдхэхэ гэжэ хараалагдана. Газар уһалалгые хүгжөөхэ, мүн тэрэшэлэн минеральна үтэгжүүлгэнүүдые үйлэдбэрилхэшье хэрэгтэ мүнгэн зөөри ехээр гаргашалагдаха байна. Энээнһээ урагша тиимэ арга боломжо бидэндэ байгаагүй. Харин мүнөө энэ хэрэгтэ мүнгэ зөөри ехээр һомолжо шадаха байнабди. Тиимэһээ дээрэ хэлэгдэһэн хэмжээ-ябуулгануудые бэелүүлхэ хүсэд дүүрэн аргатайбди.

Химиие болон газар уһалууриие хүгжөөхэ хэрэгтэ Советскэ правительство мүнгэ зөөри ехээр гаргашалха гэжэ байна, тиигээ хадаа буу зэбсэг түхеэрэлгэдэ мүнгэ зөөри үгэхэгүй байха, энээхэн үедэ бидэнэр сэрэгэй техникэ хүгжөөхэ талаар Советскэ Союзые ахижа гарахабди гэжэ хархис империалистнар һанажа болохо. Энэ һанаашатнай арай бүтэхэгүй, дэмы ехээр бү баярлагты! Оронoо хамгаалхын тула шухала хэрэгтэй юумэсэ хээбди, мүнөөшье хэжэ байнабди! Ракетэнүүдшье бүтээгдэнхэй, хэрэгтэй газартаа тодхоотой байна. Агаарта ниидэнгүйгөөр тэрэл газарнуудтаа шадаал һаа байг лэ даа. Зүгөөр империалистнарай манда дайн сэрэгээр халдаа һаань, халта кнопко дарахада, ракетэнүүд шуумайн ниидэхэл. Нэгэ үгөөр хэлэхэдэ, химиие болон газар уһалууриие хүгжөөхэ хэрэгтэ хэгдэһэн гаргашанууд манай оронoй бэеэ хамгаалха хүсэ шадалые һулааруулхагүй.

Энэ жэлдэ манайда зарим тэды бэрхэшээлнүүд тохёолдонхой, зүгөөр тэдэниие дабажа гарахабди! Хүн зоной улам ургажа байгаа эрилтэнүүдые дүүргэхын тула талха тариягаар, мяхаар, хубсаһа, хунаар, гэр байраар хангаха гэһэн коммунизмын түлөө тэмсэлэй нэгэн гол шухала зорилгые манай парти, манай арад зон дүүргэхээр шиидэнхэй. Энэ ехэ шухала хэрэг болоно. Энэ хадаа коммунизм байгуулха хэрэгтээ манай туйлаһан агууехэ илалтын айхабтар шухала гэршэнь болохо үгэхэ байна! **(Нэрьемэ альга ташалга).**

Асуудал. Ойрын сагта советскэ космонавтнуудые һарада хүрэтэр ниидүүлхээр хараалагдана гү, энээн тухай юу хэлэхэ байнабта гэжэ журналист **Леопольдо Пинсон Варгас** (Колумби) асууна.

Н. С. Хрущев. Һарада хүрэтэр аяншалга хээ һаа, ехэл һонирхолтой байгаа һааб даа. Зүгөөр хэзээ энээниие бэелүүлжэ болохо юм ааб гэжэ хэлэжэ шадахагүй байнаб. Мүнөө үедэ һарада хүрэтэр космонавтнуудые ниидүүлхэ түсэб табинагүйбди. Советскэ эрдэмтэд энэ талаар юрэнхы шэнжэлгэ хэжэ байна. Тэдэнэр эрдэм ухаанай талаар шухала хэрэгтэй ажал хэнэ.

1970 ондо америкынхид һара дээрэ хүниие буулгаха хүсэлтэй гэһэн мэдээсэл би уншаа һэм. Теэд яахаб, амжалта туйлахыень хүсээл даа. Тэрээ руу хайшан гэжэ ниидэжэ хүрэгшэ ааб, яагаад һара дээрэ буугша ааб, эгээн шухалань—тэндэһээ хайшан гэжэ ниидээд, һөөргөө бусажа ерэхыень харана бэзэбди. Тэдэнэй дүй дүршэлые бидэнэр хараадаа абахабди.

Харин нягта бэлэдхэл хэнгүйгөөр бидэнэр һарада хүнүүдые эльгээхэ мүрысөө хэхэ дурагүйбди. Тиимэ мүрысөөнһөө туһа гарахагүй, харин һаад түбэг ушаржа, хүн зон аюулда орожо болохол. Дэлхэй дээрэ хэн байха һууха газараа олохо яданаб, тэрэ хүн һарада ниидэжэ онгог лэ гэжэ манай эндэ заримдаа шоглон хэлсэдэг. Теэд бидэнэр газар дээрэшье яһала һайн байнабди. Зүгөөр сэхыень хэлэхэ болоо һаа, һарада хүрэтэр хүниие амжалтатайгаар ниидхүүлхын тула айхабтар ехэ ажал хэхэ, тон наринаар бэлэдхэхэ шухала байна.

Асуудалнууд. Һалхи шуурганда дайрагдажа, айхабтар ехэ аюулда ороһон манай орондо туһа хүргэһэнэйнь түлөө Кубын журналистнарай делегаци таанаар дамжуулан, парти, правительстводатнай, совет арадта эгээн түрүүшээр, өөһэдынгөө асуудалнуудые табихын урда тээ баяр баясхалан хүргэнэ.

Бидэнэр бүхы Кубын арадай һанал хүсэлые мэдүүлжэ байһанаа этигэнэбди.

Мүнөө нигээд асуудалнуудые табихыемнай зүбшөөгыт,—гэжэ Кубын журналистнар **Онорио Муньес, Эдель Суарес Венегас, Гильермо Сансебастьян Мендос** гэгшэд бэшэнэ.

Нэгэдэхи асуудал. Октябриин революциин 46 жэлэй ойтой дашарамдуулан гаргагдаһан уряануудые бидэнэр советскэ хэблэлдэ уншаабди. Тэдэ уряануудай хоёрынь Кубын арадта, тэрэнэй тэмсэлдэ зорюулагданхай. Эдэ уряануудай удха шанар тухай юун гэхэ байнат?

Н. С. Хрущев. Хэнэйшье мэдэһээр, КПСС-эй ЦК-гай уряанууд дотор манай партиин, манай арадай хараа бодол, тэрэ тоодо уласхоорондын гол шухала асуудалнуудааршье хараа бодолынь хуряамжалан элирхэйлэгдэдэг. Америкын империалистнарай ээрхэг түримхэй һанаашалгануудһаа өөрыгөө Эхэ оронoй эрхэ сүлөө, бэеэ даанхай байдалые хамгаалжа байһан баатарлиг Кубын арадта, орон дотороо социалис общество байгуулжа байгаа баатарлиг Кубын арадта аха дүүгэй эбдэршэгүй хани барисаанай амаршалга дээрэ хэлэгдэһэн уряанууд дотор хүргэгдэнэ.

Аюулта һалхи шуурганда дайрагдаһан Кубын арадта аха дүүгэй туһаламжа үзүүлхэ тухай Советскэ правительствын абаһан шиидхэбэриие таанар бүгэдэ мэдэнэт. Бидэнэр энэ туһаламжые үнэн зүрхэнһөө дурадханабди. Шэнэ байдал зохёожо байһан совет арад элдэб бэрхэшээлнүүдые дабажа гараа, мүнөөшье дабажа гараһаар. Хани нүхэдэй үнэн зүрхэнэй, хубисхалта ёһоной туһаламжа гээшэ юуб гэжэ бидэнэр һайн ойлгонобди. Орой дээрээ гэр байрагүй үлэһэн хүнүүдэй, түрэл гаралаа гээһэн хүнүүдэй, эхэнэрнүүд болон үхибүүдэй хуби заяае хүнгэдхэхын тула бидэнэр энэ туһаламжа үзүүлнэбди.

Социалис революциин нэгэдэмэл партиин хүтэлбэри доро, Кубын арадай вождь, национальна герой нүхэр Фидель Кастро Русай хүтэлбэри доро Кубада шэнэ байдал зохёогдожо байна. Зүгөөр энэнь тиимэ бэлээр үнгэрнэ бэшэл. США-гай ээрхэг түримхэй бүлэгүүд Кубын арадай туйлалтануудые хайшаншье гэжэ һаань үгы болгохын тула республикын дотоодын хэрэгүүдтэ бүдүүлигээр оролсоно, арадай байгуулалтада эсэргүү элдэб һандарал һүйдхэл эмхидхэнэ, доботолго хэхэ, бүһалгаа татаха, экономическа хашалта үзүүлхэ политика ябуулна.

Карибска далайн оршондо тохёолдоһон түгшүүрилтэ байдалые гуримшуулһанай эсэстэ Кубада дайн сэрэгээр сэхэ доботолхо аюулай зайсуулагдаашье һаань, энэ районой зүрилдөөтэ байдал үшөөл һулараагүй. Кубын газар дайда дээгүүр хариин самолёдууд ниидэжэ үргэлжэлһөөр, энэ оронoй айхабтар шухала газарнуудые дээрэһээнь, үгышье һаа далайн тээһээнь буудаха, бомбодохо ябадал үзэгдэнэ.

Ушар иимэһээ революционно Кубада эсэргүүгээр империалистнарай ябуулдаг хархис аашануудые болюулхын түлөө тэмсэхыень совет арад бүхы дэлхэйн арадуудые уриалнал. Эрхэ сүлөөдэ дуратай Кубын арадай урдаһаа США-гай ээрхэг түримхэй бүлэгүүдэй ябуулдаг дайсан харша аашануудаа болюулхыень эрид шууд эрилтэ табина. Энээнгүйгөөр уласхоорондын түгшүүрилтэ байдалые үнэхөөрөө һуларуулха аргагүй байна.

Танай газетэнүүд болон радиогоор дамжуулан, аха дүү Кубын арадта, нүхэр Фидель Кастрода үнэн зүрхэнэй халуун амаршалга баһа дахяад хүргэхыетнай гуйнаб. Советскэ Союзай арадууд таанартай нэгэн хамта жагсана, энээниие Кубын дайсад ойлгохо ёһотой гэжэ баһа дахяад хэлэхыетнай гуйнаб. **(Үни удаан үргэлжэлһэн альга ташалга).**

Асуудал. Советскэ Союз, коммунизмын материально-техническэ база байгуулхын түлөө тэмсэжэ байна. Министрнүүдэй Соведэй нүхэр түрүүлэгшэ, долоон жэлэй түсэбэй хэр зэргээр дүүргэгдэжэ байһан тухай хөөрэжэ үгөө һаа яахабта? гэжэ Кубын журналистнар баһал бэшэнэ.

Н. С. Хрущев. Долоон жэлэй түсэбэй манайда хэр зэргээр дүүргэгдэжэ байһан тухай тодорхойгоор хөөрэхэ болоо һаамни, бидэнэр эндээ үдын хоол бариха, үдэшын сай ууха болохобди. **(Зал соо хүхюун шэмээтэй болоно).** Зүгөөр би богонёор хэлэхэ гэжэ оролдохоб. Долоон жэлэй түсэбэй хэр зэргээр дүүргэгдэжэ байһан тухай нэгэ үгөөр хэлэхэдэ, һайнаар, тон һайнаар гүйсэдхэгдэнэ! **(Альга ташалга).**

Промышленностиие хүгжөөхэ талаар долоон жэлэйнгээ түсэбые ехээр үлүүлэн дүүргэжэ ябанабди. Урид тооложо үзэһэнэй ёһоор, манай эгээн ехэ газар дайдатай, эгээн хүсэтэй союзна республика болохо Россин Федераци долоон жэлэй эсэстэ хараалагдаһан түсэбөө 30 миллиард түхэригөөр үлүүлэн дүүргэхэ байха. Хэрбээ бүхы Советскэ Союз дээрэ абажа хараа һаа: Украина, Белорусси, Казахстан, Узбекистан, Грузи, Литва, Азербайджан, Латви, Киргизи, Молдави, Таджикистан, Армени, Туркмени болон Эстони, ондоогоор хэлэхэдэ, оронoймнай бүхы республиканууд энээн дээрэнь 10 миллиард түхэригһөө дээшые түсэбһөө үлүү нэмээхэ бэзэ гэжэ хараалагдана. Энэ долоон жэлэй турша дотор Советскэ Союзай арадай ажахы гансахан түсэбһөө дээшэ үйлэдбэрилэгдэһэн продукциин ашаар 40 миллиардһаа бага бэшэ ашаг олзо абаха байна. Энэмнай бага бэшэ тоо гээшэ ааб даа!

Мүнөө үедэ түсэбһөө гадуур олоһон тэды шэнээн мүнгэ зөөриие оронoйнгоо арадай ажахые хүгжөөхын тулада эгээн түрүүшын табан жэлдэ һомолоо гээшэ һаа, бидэнэр хизааргүй ехээр баярлаха байгаабди. Хэрэг ажалнай эгээл иимээр ябажа байнал даа! Яһала һайн ябанал! **(Альга ташалга).**

Зүгөөр бидэнэр туйлаһанаараа һанаагаа амарнагүйбди, бии байһан дутуу дундануудаа шүүмжэлнэбди. Ушарынь иимэ шүүмжэлэл манай урагшаа дабшалгада туһалдаг байна. Бидэнэр дутуу дундануудые хододоо шүүмжэлдэг байнабди, саашадаашье иимэ политикые үргэлжэлүүлхэбди. Юуб гэхэдэ, дутуу дундануудые элирүүлээд лэ байхадаа эдэ дутуу дундануудта эсэргүү тэмсэлдэ хүнүүдые элсүүлэн эмхидхэжэ болохо байна. Хэрбээ дутуу дунданууды шүүмжэлдэггүй, тэдээн тухай хэлэдэггүй байгаа һаамнай тэдэ хаһа саг соогоо зайсуулагдангүй үлэжэ, хүнүүдэй болон эмхи зургаануудай саг үргэлжын дутагдалынь болоншохо байна.

Жэлэй эхэр совет хүтэлбэрилэгшэд өөһэдынгөө тон шангаар шүүмжэлдэг байгаа һэн, түсэбэйнь үлүүлэн дүүргэгдэжэ байһаниинь мүнөө жэлэй дүүрэхэ үеэр элиржэ байна гээд буржуазна зарим журналистнууд бэшэдэг болоо. Долоон жэл мүн лэ нимаар дүүргэгдэхэ. Долоон жэлэй түсэбые бидэнэй баталан абажа байха үедэ энэ хадаа бүтэхэгүй, һанаанһаа абтаһан хэрэг гээшэ, Советскэ Союз энэ түсэбөө дүүргэжэ шадахагүй гэжэ байгаад гадаадын оронуудай зарим ажал ябуулагшад, журналистнууд бэшэдэг һэн. Зүгөөр нигэжэ бэшэгшэдшье мүнөө хэлээ хатаха баатай болонхой. Совет гүрэндэ ходоол эсэргүүсэдэг империалистнуудай иимэ хүйхэр номнолшо Гарри Шварц гэгшэншье бүри болдолтойгоор һанамжалдаг болоо бшуу.

Промышленностиин талаар долоон жэлэй түсэб манайда үлүүлэн дүүргэжэ байна гэжэ дабтажа хэлэнэб. Энэ түсэбэй зарим даалгабаринууд мүнөө бүри наринаар тодорхойлогдожо байна гэжэ мүн лэ хэлэхэ хэрэгтэй. Энэ яһала ойлгосотой.

Манай үе сагта—атомай хүсэнэй хэрэглэгдэжэ байһан үе сагта, замбуулинай ниидэлгэнүүдэй хэгдэжэ байһан үе сагта, наука, техникын түргэнөөр хүгжэжэ, шэнэ нээлтэнүүдэй, ухаалан зохёолгонуудай хэгдэжэ байһан үе сагта— долоон жэлэй һүүлшын үдэртэ бидэнэй хэхэ бүхы юумые бултыень урид хараалха, түсэб дотор анха түрүүн бэшэгдэһэн даалгабаринуудые тэрэ хэбээрнь наринаар дүүргэхэ аргагүй байна. Тиигэхэ болоо һаа хуушарһан бодол баримталһан ябадал болохо байна.

Наука, техникын хүгжэлтэ үйлэдбэриие саг үргэлжэ нарижуулан һайжаруулха, шэнэ бүри таатай һайн онол аргануудые хэрэглэхэ нүхэсэл олгожо үгэнэ. Жэшээлхэдэ, долоон жэлэй үлдөөшэ хоёр жэлэй туршада бидэнэр химиие үлэмжэ ехээр хүгжөөхэ байнабди. Минеральна үтэгжүүлгэ ехээр гаргадаг болохоһоо гадна, техникэдэ, ажаһуудалда хэрэглэгдэхэ бүд, синтетическэ арһа, пластмасс бүри ехээр гаргахын тулада холимол материалнуудые, утаһые гаргахын тулада химиие хүгжөөхэ байнабди. Хүнэй хэрэглэмжые хангаха тон ехэ арга боломжые химическэ промышленность нээжэ үгэхэ байна.

Урдань холимол материалнуудай, пластическа зүйлнүүдэй үгы байхада, имагтал хүдөө ажахын түүхэй эдээр хийгэн промышленностиин юумэ бүтээжэ гаргадаг байхада хүнүүдэй хэрэглэмжые, жэшээлхэдэ хубсаһа гү, али гутал хэрэглэлгые хангаха гээшэ һурагүй бэрхэтэй байһан юм. Холимол зүйлнүүдээр бүтээгдэһэн эд бараагүй байгаа һаа, хүн бүхэнэй гансахан лэ паар гуталтай бэшэ байхаар хүнүүдые хубсаһа болон гуталаар яажа хангаха тухай һанаандаашье бодожо үзэхэнь бэрхэтэй байха һэн. Мүнөөшье дэлхэй дээрэхи хүнүүдэй ойролоо гурбанай нэгэ хубинь һайн хубсаһа болон гуталаар хангагданхай, манай планетын хэдэн зуун миллион хүн зон ботинкашьегүй ябадаг гэжэ таанад мэдэнэт. Зүгөөр энэ хадаа техническэ бэшэ, харин социальна асуудал болоно.

Мүнөө химиин хүгжэлһөө уламжалан наука, техникэ хадаа арадай хэрэглэлэй зүйлнүүдээр хүн зониие хангаха асуудал түргэнөөр шиидхэхэ арга олгоно. Советскэ Союзда энэ асуудал шиидхэхын тулада бидэнэр мүнөө ехэ оролдолго гарганабди.

Бидэнэр манай партиин Центральна Комитедэй Пленум бүри һаяар, ноябрь багаар үнгэргэхэ бэлэдхэл хэжэ байнабди. Химиие хүгжөөхэ, минеральна үтэгжүүлгэ, пластическа зүйлнүүд болон синтетическэ материалнуудые бүри элбэгээр гаргаха тухай асуудал энэ Пленум дээрэ зүбшэн хэлсэгдэхэ.

Ерэхэ долоон жэлэй турша соо химическэ промышленностиие хүгжөөлгэдэ хэды шэнээн мүнгэ зөөри хэрэглэгдэхэ байһые тоолон тодорхойлхын тулада манай экономистнууд хүдэлжэ байна. Хори шахуу миллиард түхэриг хэрэгтэй болохоор дэб дээрэ тухайлагдана. Энэ хадаа тон ехэ мүнгэ зөөри гээшэ.

Хэрбээ Ленин манай үе сагта мэндэ байгаа һаа, промышленностиие хүгжөөлгэдэ 20 миллион түхэригэйшье нөөсэлэгдөөд байгаа һаань, баясаха һэн! Бидэнэр мүнөө имагтал долоон жэлэй түсэбые үлүүлэн дүүргэһэнэй ашаар 40 миллиард тухай түхэригэй продукци абаха байнабди. Совет засагай үедэ марксизм-ленинизмда үндэһэлэн арадаймнай ябажа гараһан зам иимэ ехэ байнал даа. Экономикые хүгжөөлгөөр бидэнэр иимэ ехэ үндэр хэмжээндэ гараабди! **(Нэрьемэ альга ташалга).**

Магад зарим һалбаринуудай хүгжэлтын хурдабшалые бага зэргээр удаарууулжа, тиигээд ойрын гурбадүрбэн жэлэй турша соо химиие үлүү ехээр хүгжөөхэдэшье болохо гээшэ ха. Һүүлээрнь, түгэлдэр хүсэтэ химическэ промышленностьда түшэглэн саг зуура хүгжэлтынь удаарууулагдаһан бусад һалбаринуудые бидэнэр түргэнөөр дэбжээн хүсэлдүүлхэ байнабди.

Жэшээлхэдэ, химическэ промышленностьда хэмэл нооһо гаргаха завод барилгын гаргаша жэл—жэл хахадай турша соо харюулагдаха болоно. Жэшээнь, иимэ заводые гурбан жэлэй туршада барижа, шэнэ үйлэдбэри эмхидхэбэл гаргашалагдаһан бүхы мүнгэ зөөри дүрбэдэхи жэлдээ харюулагдаад, табадахи жэлдэнь энэ заводые барилгада бүхы дээрээ гаргашалагдаһанай шэнээн хэмжээнэй ашаг олзо оруулагдаха болоно. Гоёожо хэлэбэл химиин хадаа алта хайлуулан шудхажа мэнетэ мүнгэ гаргадаг газар болоно гээшэ.

Минеральна үтэгжүүлгэ гаргаха заводуудые барилгада мүнгэ зөөри мүн лэ нимэрхүүгээр һомологдохо болоно. Иимэ заводуудые барилгада гаргашалагдаһан зөөри нэгэ хахад—хоёр жэлэй турша соо хүсэдөөр харюулагдаха.

Экономическа талаарнь хаража үзэхэ болоо һаа, химическэ промышленностиие хүгжөөлгэдэ мүнгэ зөөри болон хүсэлэл оролдолгые бүри ехээр зорюулхын тулада бусад зарим һалбаринуудай хүгжэлтые бага зэргээр удаарууулбал таарамжатай болоно. Химическэ бүри хүсэн түгэс промышленность байгуулхадаа, бидэнэр мүнгэ зөөри түргэнөөр нөөсэлжэ, үйлэдбэриин бүхы һалбаринуудые хүгжөөлгөөр түргэнөөр урагшаа дабшаха аргатай болохобди. Химиин гээшэмнай иимэ байнал даа! Тэрэниие түргэнөөр хүгжөөхэ асуудалнуудые шиидхэхын тулада бидэнэр мүнөө хүдэлнэбди.

Хорин жэлэй түсэбэй эсэстэ, тайлбарилан хэлэбэл, 1980 ондо би таанадтай үшөө уулзахаб гэжэ һанаха байнаб. **(Удаан альга ташалга).** Советскэ Союзай экономикые хүгжөөхэ талаар партиин XXII съездын тодорхойлһон манай партиин Программа болзорһоо урид дүүргэгдэхэ гэжэ таанадые найдуулнаб!—энээниие таанад бэшэжэ абагты. **(Нэрьемэ альга ташалга).**

Экономикые хүгжөөлгэ тон ехэ удха шанартай гэжэ манай парти тоолодог. Экономикые хүгжөөхэ асуудалнууд социализмын орондо эгээн шухала удха шанартай асуудалнууд болоно. Социализм хайшан гээд байгуулха, революциин илалтые яажа туйлаха тухай мүнөө болохо байһан арсалдаануудай тон шухала удха шанартай байһаниинь сохомтой. Революци хэхэ гээшэ бэрхэтэй хэрэг, зүгөөр революциин туйлалтануудые батадхаха, социалис экономико амжалтатайгаар хүгжөөхэ гээшэ бүришье бэрхэтэй.

Манай оронoй ажалша хүнүүд ленинскэ партиин хойноһоо даган ябажа, революци хээ, революциин шэнэ юумэ олгодог, ажалшадай байдалые һайжаруулдаг дээрэһээнь энэ партиин политикые тэдэнэр дэмжэдэг.

Социалис экономикын хүгжэлтэ хадаа арадай байдал һайжаруулхын түлөө тэмсэлэй гол үрэ дүн болоно. Тиимэһээ революци хэһэн, империализмда эсэргүү тэмсэлэй үедэ шуһаяа адхаруулһан арадай материальна байдалые һайжаруулха, болбосоролыень дээшэлүүлхэ хэрэгтэ бидэнэр гол анхаралаа хандуулнабди. Совет орондо эсэргүүгээр интервентнүүдэй ямар доботолго хэһыень таанад мэдэнэт. Арбан дүрбэн гүрэн бидэндэ эсэргүүгээр доботолон ороһон байгаа. Революциие дарахын тулада Америкын Холбоото Штадууд, Англи, Япон, Франци манай оронoй газар дээрэ сэрэгүүдые буулгаа, манда эсэргүүгээр Германи дайгаар ороо, Польшын ажалша арадай залуу Совет республикада талархадаг байгаашье һаань, Пилсудскиин сагаан полягууд бидэндэ эсэргүүсэн дайгаар ороо һэн. Россин революционно хүдэлмэришэд болон тарялашадта бүхы дэлхэйн ажалшад талархадаг байгаа. Граждан дайнай болон хариин интервенциин үедэ бүхы оронуудай хүдэлмэришэн ангиин, ажалшадай үзүүлһэн туһаламжые бидэнэр үндэрөөр сэгнэнэбди. Энэ туһаламжа хадаа дэлхэйн империализмын нэгэдэмэл хүсэнүүдэй доботолгые сухарюулан сохиходонь Соведүүдэй орондо туһалаа.

Манай арад коммунизм амжалтатайгаар байгуулжа байна. Экономикоёо хүгжөөлгэдэ социализмын оронoй туйлаһан амжалта хуушанай байгуулалтые эгээн лэ ехээр һүрдүүлнэ. Америкын империалистнууд Кубые экономическа талаар яахадаа хашана хабшанаб? Социализмда үндэһэлэн Кубын арадай экономическа талаараа хүгжэлгэһөө т һүрдэн айдаг байна. Имагтал хүгжэлтэнь Америкын импери нуудай һанаа сэдьхэл ехээр дог; Куба социалис экономикы жөөлгэдэ амжалтануудые т байхадаа Латиин Америкын дай һанаа сэдьхэл бүри ехээ дуулан татадаг хүсэн болохо тэдэнэр ойлгоно бшуу. Зүгөөр лизмын хүсэнүүдэй ургалтад оронуудай хархис этэгээдүүл шье ехээр эсэргүүсээ һаа, жама ёһоороо хүгжэлтые зог шадахагүй. Капиталис байгу хосорон һалаха, социализмын илан мандаха.

Капиталис ёһо гуримые һа дээрэһээ, минии хэлээшые зүб гүй хүнүүд таанадай дунда бш гаа ёһотой даа: теэд яахаб тай арсалдажа байнабди гэж лооройгты. Иимэ арсал болохоншье гайхалтай бэшэ, арсалдаанда хэниинь зүб, буруу байгааб гэжэ эгээн лэ гамгүй, эрид шанга судья б түүхэ юунһээшье үлүүгээр тод жа, шиидхэбэреэ гаргахал.

Социалис системын угаа, ех люу һайн байһыень хүнүүдэй хын тулада тэрэниие хүгжөө жүүлхэ зорилгоор бидэнэр бүх сэлэл оролдолгоёо гаргадаг бай

Экономикые хүгжөөхэ талаа най Коммунис партиин 20 Программа хадаа коммунизм гуулхын түлөө тэмсэлэй талаа най үг зорилго болоно. Энээнии лүүлгэ капиталис байгуу гамнэһэн шиидхэбэри болохо Коммунис байгуулалтын энэ а Программа дүүргэгдэхэл! **(Аль шалга).**

Таанадай асуудалнуудта харюунуудаар зариманайтнай наан ханаашьегүй байжа маг налытнай ханааханшье аргагү харюунуудые үгэхэдөө таана биһан асуудалнуудые өөрөө я ойлгодог байһанаа би сэхэ ру лэжэ үгөөб.

Анхарал хандуулһанайтнай таанадта баясхалан хүргэнэб! **(мэ удаан альга ташалга).**

**

Советскэ правительствые т логшо Н. С. Хрущевой оролтын болон харюунуудые журналис угаа ехэ анхаралтайгаар шагна ветскэ Союзай амгалан ёһоной даадын политикые, совет а ехэ амжалтануудые нэрьеса ташан һайшаагаа.

Хөөрэлдөөндэ хабаадагшад Хрущевто халуун баясхалан Африкын журналистнуудай Кениин түлөөлэгшэ **В. Ны** Азиин журналистнуудай зү **М. Диншит** (Непал), Латиин кын зүгһөө — **О. Муньос** ГДР-эй хэблэлэй хүдэлмэрила зүгһөө — **Г. Краус**, Венгрин налистнуудай зүгһөө **Н. Ши** журналистнуудай уласхооронд ганизациин зүгһөө — **И. Мейс** хэлэһэн байна.

Бүхы оронуудай түрүү үзэ римталдаг журналистнуудай нэгэдэлгые, манай үе сагай үзэл сурталда хододоо үнэн алба хэхээр тэдэнэй шиидэнг һые, Советскэ Союзда, ком байгуулжа байһан арадтань талархадаг байһые журналист бүхэдэлхэйн гурбадахи ул хабаадаһан бүлэг олон х СССР-эй Министрнүүдэй С Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущевтой хөөрэлдөөн сэдьхэл хүдэлгэм руулжа үгөө.

Гомбоев Цыремпил Гомбоевич

Манай республикада колхозно байгуулалтые эдэбхитэйгээр эмхидхэгшэдэй нэгэн Цыремпил Гомбоевич Гомбоев 1963 оной октябриин 25-да ойро зуура хүндөөр үбшэлһэнэйнгөө һүүлээр наһа бараба.

Гомбоев Цыремпил Гомбоевич Яруунын аймагай Эгэтын адаг нютагта 1905 ондо үгытэй айлай бүлэдэ түрэһэн.

Цыремпил Гомбоевич Гомбоев түрэл нютагтаа эдэбхитэйгээр «Үнэн ажал» гэжэ колхоз эмхидхэлсэжэ, 1930 ондо тэрэнэй түрүүлэгшээр һунгагдаа байгаа. 1933 ондо Үльдэргы моной Соведэй Түрүүл һунгагдаад, жэл хүдэлһэн һүүлээр тэндэхи Кировэй жэтэ колхозой түрүүлэгшэ дэлөө.

Дайнай эхилһэн түрүүшы раһаа фронтдо ябажа, 1943 хүндөөр шархатаад, с албанһаа табигдаа һэн. гүй бэеынгээ хүсэд сэхэлдэ гүй һаа, Эгэтын сомоной Марксын нэрэмжэтэ колхозо рүүлэгшээр һунгагдаа.

Удаань Цыремпил Гомб Гомбоев һүүлшынгээ үдэр тэр мүнөө томодхогдоһон « ба» колхозой элдэб ажалда луун эдэбхитэйгээр хабаада

Эхэ оронoйнгоо урда г тай байһанайнгаа түлөө ремпил Гомбоевич Го «Эсэгэ оронoо хамгаалгын дохи шатын», «Хүндэлэлэй дэг» орденуудаар, гурбан дальнуудаар, БурАССР-эй ховно Соведэй Президиумэй дэлэлэй грамотануудаар ш даһан юм.

Цыремпил Гомбоевич Го вой арюун һайхан дурасхаа манай зүрхэндэ үни удаан галагдахал.

Бүлэг нүхэдэ

Редактор Ц. ОЧИРО

Манай адрес, телефонууд

АДРЕС ОБЪЕДИНЕННОЙ РЕДАКЦИИ: гор. Улан-Уд улица ЛЕНИНА, 35. Телефоны: редактора—23-67, зам. реда тора—38-42, зам. редактора—35-84, секретариата—27-3 отделов: сельскохозяйственного производства и партийно жизни—47-59, 35-14, промышленного производства и партий ной жизни—48-89, 33-61, корректорская—35-95.

Улица ЛЕНИНА, 26. Телефоны отделов: идеологическо —24-74, советского строительства и быта—34 93, рабсель ров и писем—25-41, 38-30, информации—32-74 и перевод 34-05.

гор. Улан-Удэ, типография Министерства культуры Бурятской АССР.

Н00563. Зак. 563